P. K. 1116
İstanbul

AYDINLIK YAYINEVİ

GERÇEKLER Postası

8. SAYI — SİYASAL GAZETE — 100 Kuruş

Aziz NESİN — Yaşar KEMAL — Oktay AKBAL — ESATOĞLU — Ayhan YETKİNER — Oğuz KOYUTÜRK — Kemal SÜLKER — Galip ATAÇ — Samim AKAY — Alpay KABACALI — Siyami ÖZEL — Kâni ŞENGÜL — Şanlı ASLANGÜL — Hâmit EREN — Uğur COŞKUNER — Atilâ YÜCELAL — Oral COŞKUNER — İffet KARAİBRAHİMOĞLU — Mehmet ALTAN

AMERİKAN EMPERYALİZMİ ve ÜÇÜNCÜ DÜNYA SAVAŞINA HAZIRLIK

ÂŞIK IHSANİ

AYDINLIĞIN içinden

Alpay KÂBACALI

Amerikan Emperyalizmi ve Üçüncü Dünya savaşına hazırlık

İnsanlık tarihinde tanrılar çağı, tanrılar çağları var. İnsanlar, tanrıların egemenliğ.nden kurtulup kendi egemenliklerini kurmak; başka bir deyişle, tanrıları yaratanların kendileri olduklarını kendi kendilerine kabul ettirebilmek için, kanlı savaşlar vermişler. Tanrısız, kulsuz, kölesiz bir dünya; aklın, bilimin, doğrunun, güzelin egemen olduğu bir dünya kurmak uğruna savaşılmıyor mu halâ? Dünün tanrıları, peygamberleri yerine, bugünün -ekonomik, siyasal üstünlüğü ellerinde bulunduran (*)- yöneticileri geçti. Kul köle edilmek istenenler şimdi de bunlarla savaşıyorlar.

Bu durum, ulusların kendi içindeki çatışmalar için olduğu kadar, devletler arasındakı anlaşmazlıklar bakımından da geçerli olarak sürüp gidiyor.

İste Türkiye! Küçük çıkar oyunları, burjuva rahatlığının çıkar hesapları, burjuva demokrasisi uğruna yapılan eskimiş tartışmalar... Gerçek yurtseverler, solcular için hazırlanmış yaftalar, polisler, savcılar, zindanlar... Yurt satıcıları, alınteri satıcıları... Amerikan iş çevrelerinin desteğinde, Sam amcalarıyla, Johnson babalarıyla el-ele,, kol-kola...

Oysa bu Sam amca çağımızın Zeus'u; bu Johnson baba Zeus'un iradesi olmak için dünyanın her yanına uzanmışlar... Adına, «Amerikan Emperyal'zmi» denilmiş. Yalnız ülkemizin 35 milyon metrekarelik toprağında üs kurmakla; doğal kaynaklarımızı, insan emeğini sömürmekle kalmamışlar... Uzakdoğuya uzanıp Viet-Nam halkını, Asya'ya uzanıp Asyanın yüzyıllardır cehaletin boyunduruğu altında inleyen ırklarını, Ortadoğuya uzanıp petrolü ve petrol kazancı oyunlarını, Afrikaya uzanıp - köleleştirdikleri besbeleli olan - siyah ırkı korumak bahanesiyle Afrikanın doğal ürünlerini... işlerine geldiğince sömürmek istemişler ve de zulmetmişler.

Zulme, sömürülmeye karşı çıkanları ezmek için ellerinden geleni yapmışlar. Ama, mazlum uluslar halkı, canları pahasına karşı koymaktalar. Bu mezalimi gören en tanınmış aydınlar, bilim ve siyaset adamları, insanlığın mahkemesini kurarak Amerikayı ve Johnson'u yargılamakta; savaş suçlusu olarak ilân ve takbih etmekteler...

İçteki oyunların, günlük politikanın havasına kapılıp gidenler, dıştaki olayları, dünya politikasını bütünsel bir açıdan izleyip göremekteler. Oysa bu Amerikan emperyalizmi, bu savaş suçlusu Johnson, üçüncü dünya savaşı hazırlığı içindeler. Bir Amerikan gazetesi, Johnson'un kızına «Baban galiba tarihe üçüncü dünya savaşını başlatan adam olarak geçecek» dediğini yazmıştır. Son bir ayın Uzakdoğu ve Ortadoğu olayları, bu olayların getirdiği devletlerarası gelişmeler, bu sözü doğrulamaktadır: Viet-Nam çıbanı, Amerika'nın tutumunun daha da sertleşmesi, Rusya ile Kızıl Çin'in ise bu tutuma karşı çıkmaları ile yeni bir aşamaya gelmiştir. Arap-İsrail anlaşmazlığı kolay kolay çözümlenemiyecek bir noktaya ulaştıktan sonra, Amerikan 6. filosunun Akdenizdeki hareketleri, yaraya tuz-biber ekmiştir. Bu **dış müdahale**, çıkacak bir savaşın, sorumluluğunun Amerika'ya da ait olacağını ve aynı zamanda, Amerika'nın üçüncü dünya savaşına hazırlıklı, kararlı olduğunu bir kere daha ortaya koymuştur. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri U Thant dahi, üçüncü dünya savaşı tehlikesinin kapıyı çaldığını belirtmiştir.

Şimdi ne olacak? Tûba ağacı efsanesince kökü havada dalları yerde bir iç politika yürüten; dış politika konularında ise devekuşu gibi başlarını kuma sokmayı ya da luna park sefalarıyla geçen dış gezilere çıkmayı yeğleyen siyasilerimiz, bu üçüncü dünya savaşı tehlikesini halâ küçümsüyorlar herhalde. Belki de, «nasıl olsa pasaportumuz hazır, İsviçre'ye kaçarız» diye düşünüyorlardır.

Mustafa Kemal'in dediği gibi, **«mazlum uluslar, ezenleri bir gün mutlaka yok edeceklerdir.»** Birinci dünya savaşından sonra da böyle olmuştur; hiç kimsenin dilemediği bir üçüncü dünya savaşı pahasına da olsa böyle olacaktır. Dileğimiz, içteki ve dıştaki «tanrı» ların, geçmişin bunca olaylarından ders alıp, kişi ya da zümre çıkarları uğruna hem insanlığı, hem de kendilerini ateşe atmamalarıdır.

(*) Bir şeyin gerçek sahibi (maliki) ile o şeyi elinde bulunduran kişi, kişiler (zilyed) ayrı olabilir. Hukuk alanında yürürlükte olan zilyedlikle iktisap kuralı toplumsal plânda geçerli olmamaktadır. Zilyedler, hakları, özgürlükleri, erkleri maliklere bırakma zorunluğunda kalmaktadırlar. Bu nedenle, bizce, «iktidar sahibi» terimi çok kere yanlış kullanılmaktadır.

İşte Cezayir örneği!.. Cezayirliler, ezenlere başkaldırırken Mustafa Kemal'i örnek aldılar...

Politikada GERÇEKLER

Devrim Haftası

VE DEVRİM DÜŞMANLARI

«Bugün, 19 Mayısları, 27 Mayısı unutanlar, aynı şaşkınlık, aynı ihanet kıpırdanışı içinde Türk devrimci güçlerinin bu gücünü yine istememektedirler. Aynı çıkarcı çevrelerin çanak yalayıcıları paçavra basını ile Atatürk devrimlerine dil uzatabilme cesaretini gösterdikleri gözden kaçmamaktadır. Emperyalizme yeni tavizler verilerek ülkemiz daha bağımlı hâle sokulmuştur.»

6. devrimci kuruluşun (27 Mayıs Devrim Derneği, TMTF, Ortadoğu Teknik Üniversitesi Talebe Birliği, TÖS, Ankara Üniversitesi Talebe Birliği ve Ankara Yüksek Okullar Talebe Birliği) yayınladıkları bu bildiri ve yaptıkları basın toplantısı ile 19-27 Mayıs arasını **Türk Devrim Haftası** ilân etmişlerdir.

Gerçekten, çıkarcıların ve devrim düşmanlarının çabaları, böyle bir bildiriyi ve Devrim Haftası ilânını haklı gösterecek kadar artmıştır. Son örneklerinden biri de, Türk Kadınlar Birliği İl Merkezine yapılan baskın ve bu baskının ardındaki çevreler, oyunlardır.

Türk Kadınlar Birliği İstanbul İl Başkanı Nimet Uygun demektedir ki:

«Biz İstanbul İl Yönetim Kurulu olarak, Beyoğlu Şubemizi feshettik, zira tüzük hükümleri buradaki yöneticiler tarafından uygulanmıyordu. İş mahkemeye intikal etti. Ancak Vali Vefa Poyraz mahkeme sonucunu beklemeden bu işle ilgilendi ve İl Merkezimize baskın yaptırdı. Bayan Poyraz da bizim işlerimize karış mak istemiş, hattâ kendisini Bayan Demirel'in görevlendirdiğini ileri sürmüş, bizden yüz bulamamıştı. Valinin eşinin Yönetim Kurulundaki bazı arkadaşlarımıza yaptığı ilginç, teklifleri vesikaları ile açıklayacağız. Bu olay ile hükûmet başkanının eşi arasında ilişki kurmak hazindir, partizanlığın yeniden hortladığını görmek ise yürekler acısıdır.»

Güven Partisi

VE CHP'NİN DÖNÜM NOKTASI

Daha düne kadar koyu CHP'li görünen bir takım adamlar, bir takım çıkarları uğruna CHP'nin gidişine karşı çıkmaya başladılar; önemli mevkilerde gözü olan 8'ler, bu parti içinde tutunamayacaklarını anlayınca, daha bir takım adamlarla birlikte 48'ler, 50'ler... olup CHP'den ayrıldılar ve hemen Güven Partisini kurdular. Siyaset mizahımıza yeni bir çeşni getiren «içte güven, dışta güven, Güven Partisine Güven» sloganını da bunlar buldular.

İsmet Paşa'nın «ortanın solundayız» sözünden ve Bülent Ecevit in Genel Sekreter seçilmesinden beri, içten içe bir takım çekişmeler geçiren CHP, partililerin deyimiyle artık «safra atmış» ve yeni bir dönüm noktasına gelmiştir. Ulusal bağımsızlığın, ulusal kaynakların korunması; sosyal adaletin sağlanması v.b. gibi; çıkar endişesi gözetmeksizin çalışacak bir teşkilât kurulması, şimdiki teşkilâtın oy endişesi gözetilmeksizin temizlenip güçlendirilmesi gibi hususlarda olumlu çalışmalar yapılırsa, CHP halka yaklaşacak ve halkın desteğini kazanacaktır.

Demirel'den

HARCADIĞI DEVLET PARASININ HESABI SORULUYOR!

AP Zonguldak Milletvekili Ekmel Çetiner, Başbakanın dış seyahatleri ile ilgili bir soru önergesini Gruba vermiştir. Başbakanın cevaplamasını istediği soru önergesinde şu hususların açıklanması istenmiştir:

★ Pakistan, İran ve Batı Almanya ziyaretlerine kimler götürülmüştür? Bunların her birinin aldıkları harcırah, yevmiye ve döviz miktarları ne kadardır?

★ Kimlerin eşleri götürülmüş tür? Batı Almanya seyahatine Başbakanlık Özel Kalem Müdürü nün eşinin götürülmesindeki sebep nedir?

★ Resmi ziyaret ve yapılacak görüşmeler için 30 kişilik kalabalık bir heyete neden lüzum görülmüştür?

★ Ayrıca ihtisasları olmayan bazı milletvekilleri bu seyahatlere neden dahil edilmişlerdir?

Sosyalizm Ahlâktır

Sosyalizmin dört yüz türlüsü var, diye zihin karıştırmak isteyenlere karşıyım. Yalnız bundan bir türlü sosyalizm vardır ve başka türlüsü de yoktur anlamı çıkarılmamalıdır. Böyle bir sav, önce gerçeklere, olgulara aykırıdır. Bir çok ülkelerde iktidara gelmiş, iktidardan düşmüş adı sosyalist olan ya da başka adlı ama sosyalist öğretili partiler varken, tek sosyalizm vardır demek yanlış olur. Ancak şu da var ki, bütün bu ayrımlarına karşın bütün bu partilerin birleştikleri bir çekirdek düşünce vardır. Sosyalizmi içinden çıkılmaz bir bilmece durumuna getirmektense, hepsinde ortaklaşa bulunan bu özü ortaya çıkarmak gerekir. Sosyalizmin biçimde gösyerdiği değişiklik, uygulanacak uygulanması istenen ülkenin kendine özgü koşullarından ileri gelmektedir. Elbette, Fransa için gereken sosyalizmle, Türkiye için, Amerika için gerekli sosyalizm, bu ülkelerin özelliklerinden ötürü, uygulamalarda değişir. Nitekim, komünizm için de aynı durumun olduğunu görmekteyiz. Sovyetler Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti, yine örneğin Bulgar Halk Cumhuriyeti, üçü komünist yönetimli sosyalist cumhuriyetler oldukları halde, buralarda uygulamalar birbirinin tıpkısı değildir. Bu görünülere bakıp beş türlü, yüz türlü komünizm var dır denilmez.

Siyasi bir yöntem olan demokrasi de öyle değil midir? Elbette, ülkelerin gelişme oranlarına uygun, kendilerine özgü değişik demokrasi uygulamaları vardır. Amerikan, Türk, İngiliz demokrasilerinin uygulama değişiklikleri ve biçim ayrımları demokrasi düzeninin kökteki, çekirdekteki başkalıkları değildir. Sosyalist bir demokrasiyle liberal bir demokrasinin de birleştikleri esas neyse, demokrasi işte odur.

Türkiye, çok partili düzene girerken, hiç kimse de çıkıp, üç yüz türlü demokrasi vardır, dememişken, iş sosyalizme gelince, üç - dört yüz türlü sosyalizm vardır denilmeğe başlamıştır. Niçin? Emekçileri şaşırtmak, tıpkı dinde yobazların yaptığı gibi, sosyalizmi yalnız bir takım seçkin aydınların anlayıp konuşabilecekleri bir süs, fantezi haline getirmek.

Sosyalizm, insanın başka insanlarca sömürülmemesi için, emeğin değerlendirilmesi, emek değerince kazanılmasıdır.

Sosyalizm insanların yarın korkusundan kurtarılarak bugünlerinde ve geleceklerinde güvene kavuşmalarıdır.

Sosyalizm, insanların eşit koşullar altında yetişip yarışmaları, hak ettikleri, lâyık oldukları ve çalıştıkları oranda kazanmaları, bu oranda dünya nimetlerinden yararlanmalarıdır; bu yüzden insanlara ayrıcalık, eşitsizlik tanınmaz.

İşte bunun içindir ki, en iyi ekonomik düzen olan sosyalizm en iyi ahlâktır. Ancak sosyalist bir düzen içinde genel ahlâk yükselebilir, birey ahlâkı yükselebilir, aile ahlâkı sağlamlaşabilir.

İşçi hareketlerinin sıklaştığı, önüne geçilmez bir yoğunluk kazandığı bu günlerde, bu olumlu akımı terse çevirmek, hızını kesmek isteyenler bulunabileceği, bulunduğu için, bu konunun üzerinde önemle duruyor, dikkati çekiyoruz.

Aziz NESİN

CIA'yı Koruma mı?

ESATOĞLU

Türkiye'de inanılmayacak şeyler oluyor; birkaç gün önce İstanbul'da polisler bir basımevini basarak ,orada basılmakta olan afişlere el koymuşlardır. Afişler, T. M. G. T. «yâni Türkiye Milli Gençlik Teşkilâtı» tarafından bastırılmaktadır. Bilindiği gibi T. M. G. T. milliyetçi, Atatürkçü, devrimci bütün gençlik kuruluşlarını sinesinde barındıran, Türkiye'nin, bağımsızlığına büyük önem veren köklü bir kuruluştur. Başında da Hukukçu ve kurucu Meclis Üyelerinden Sayın Alp Kuran vardır. Bastırılan afişler, Amerika'nın meşhur casusluk teşkilâtı olan CİA ile ilgilidir ve bu teşkilâtın Türkiye'de de oyunlar oynamaması için halkı uyarıcı mahiyettedir. CİA'nın kimliği, çalışmaları, dünyanın her yerinde yaptığı marifetler kimsenin bilgisi dışında değildir. Amerika'nın merkezi istihbarat teşkilâtı olan CİA'ye «görünmeyen hükümet» de denir ve geçtiğimiz yıl bu adla bir kitap da yayınlanmıştır. O kadar ki, Amerika'nın resmî yöneticileri bazı kez ipin ucunu tamamen kaçırmakta, dış ülkelerde, hattâ bizzat Amerika'nın içinde CİA. akla gelmedik oyunlar oynamaktadır. CİA. dünyanın şurasında burasında ihtilâller yaptırır, hükûmetleri düşürür, yerine göre Başkanları, Başbakanları işlerinden uzaklaştırır, milliyetçileri, bağımsızlıktan yana memleket sever insanları çürütmek için onlara iftiralar yapar; haklarında şüpheler uyandırır; böylece, özellikle az gelişmiş ülkelerde, Amerikan hakimiyetini sürdürmek için, akla gelmedik her türlü tertipleri ve oyunları sahneye koyar. Her memlekette memurları olan ve hattâ bazı memleketlerde Amerikayı temsil yetkisi kendisine bırakılan CİA., büyük mali güce, ayrı bir bütçeye sahiptir ve bu güçle adamlar, politikacılar satın alır, barış gönüllüleri çalıştırır; milli haber alma teşkilâtına sızar isyanlar hazırlar.. Hattâ öğrenci derneklerine kadar burnunu sokar, onların yönetimine Amerikan çıkarlarına göre yön vermeğe, böylece gelecek kuşakların, dünyanın her yerinde, istedikleri inanç ve doğrultuda yetişmesini hazırlamağa çalışır.

Dünyanın her yanında olduğu gibi, şüphe yoktur ki memleketimizde de, birçok marifetleri olan CİA'nin iç yüzünü halkımıza anlatmak ve bu casusluk örgütünü tanıtmak için olacak, T. M. G. T. bir basımevinde afişler bastırmaya girişmiştir. Fakat bunu her nasılsa haber alan İstanbul Savcılığı, henüz basımı bitmemiş afişlere, daha basımevinde iken, polisler aracılığıyle, zorla el koymuştur. (Eski deyimle müsadere etmiştir).

Ne demektir bu?

Olayın iki yanı vardır; ikisi de acıdır, üzücüdür ve hesabının sorulması gerekir.

Birinci yanı, Anayasamıza karşı, kanunlarımıza karşı yapılan açık saygısızlıktır. Türkiye'de sansür yoktur; hiç bir yazı, hiç bir kitap yayın alanına çıkmadıkça denetlenemez; sansür edilemez, el konulamaz. Daha basımevinde baskısı bitmemiş ve yayın alanına çıkmamış bir esere, basımevinde zorla el koymak, yayınlanmamış bir kitabı, dergiyi, gazeteyi, afişi, basımevinde polis zoru ile önlemek, ne anayasamıza, ne diğer kanunlarımıza uygun düşer. Bu düpedüz Anayasa dışı bir davranıştır, sansürdür. Bunu yapanlar ise suçludur.

İkinci nokta, en az, birinci kadar acıdır. Milliyetçi, Atatürkçü, bağımsızlıktan yana, Türkiye'de yabancı oyunlarının oynanmasını istemeyen bir büyük Gençlik örgütü, halkımızı uyarmak için, bütün dünyayı çeşitli marifetleriyle karıştıran bir casusluk teşkilâtı hakkında afiş hazırlatıyor, bunda, Cumhuriyet Savcıları suç görüyorlar. Artık iç yüzü ve marifetleri beşikteki çocuklar tarafından bile bilinen CİA. hakkında halkı uyarmak ve oyunlarını önlemek amaciyle girişilen bir milliyetçi davranışı, doğmadan boğmak, anlaşılması imkânsız bir gayretkeşliktir. Savcılarımız, CİA'yi ne amaçla koruduklarını, ya da bu olayı neden suç olarak nitelediklerini açıklamak zorundadırlar. Bir yabancı casusluk teşkilâtı aleyhine milliyetçi ve Atatürkçü gençliğin girişimini önlemek, Anayasaya aykırı bir davranış olması bir yana, Türkiye'nin büyük çıkarlarına da aykırıdır. Bu iki yanlı sakat ve haksız davranışın hesabını sorumlulardan sormak ve millet önünde açıkça kendilerinden cevap istemek hakkımızdır.

Olayın içyüzünün kamu oyu önünde açıklanmasını istiyoruz ve bekliyoruz.

İKİNCİ

Öğretmen kıyımı

BAŞLADI MI?

Türkiye Öğretmenler Sendikası, yaptığı açıklamada, Keçiborlu'da Demirel'in bacanağı ve bazı çevrelerin tertibiyle mahkemeye verilip beraet eden üç öğretmenin sürülmesi ve Erzurum Millî Eğitim Müdürüne, 23 Nisan bayramında protokolda yer verilmemesi olayını protesto etmiş; «ikinci öğretmen kıyımı başladı mı?» diye sormuştur.

Gerçekten, Millî Eğitim çevresindeki huzursuzluk ve nakiller, yeni bakan İlhami Ertem'e rağmen devam etmektedir. Ne var ki, yatının öğretmenleri bile bu eğitim düzeninin, öğretmenlere karşı takınılan bu tutumun içyüzünü anlamışlardır. Milli Eğitim Bakanını şimdiden, sorularıyla terletmektedirler. Çapa Yüksek Öğretmen Okuluna giden Bakanı, öğretmen adayları «Öğretmenler arasına siyaset sokmayın diyorsunuz. Hazırlık sınıflarında bakanlığın gönderdiği bir görevli sağ propaganda yapıyor, broşürler dağıtıyor» diyerek karşılamışlardır. «Bunlar üzücü lâflar», ««Açız, gibi fikirleri söylemek gençlere yakışmaz» gibi yuvarlak sözler eden Bakan, «Bunlar gerçek» cevabıyla karşılaşmıştır.

Mahmut Makal

MERHABA

Dünya'nın örnek insanı seçilen Mahmut MAKAL; halk çocuğu olduğu, gerçekleri halkın içinden çıkmış bir aydın olarak gözler önüne serdiği için burjuva iktidarının çeşitli baskılarına maruz kalmaktadır.

Keçiborlu'da «milli bacanak» ın tertibiyle mahkemeye verilip beraat ettikten sonra, şimdi de İstanbul Yıldız Sağırlar Okuluna atanmıştır.

Ülkücü insan Makal'a «İstanbul'a hoş geldin» deriz.

Türk Edebiyatçılar Birliğinin Bildirisi

«Arkadaşımız tanınmış hikâyeci, Hukuk Fakültesi eski asistanlarından Avukat Demir Özlü, sınavları başaramadığı gerekçesi ile yedek subay yapılmamıştır. Doçent Dr. Adnan Benk'e gelince, bu arkadaşımız, tam tersine, yedek subaylık ödevini başarı ile yerine getirdiği halde, askerlik dönüşü, yıllarca emek verdiği eski doçentlik görevine alınmamıştır.

Bu iki davranış karşısında iki arkadaşımızın üzüntüsüne katılır, duygumuzu kamu önünde belirtiriz.»

YARGILANAN YARGIÇ:
Ali Faik Cihan

Sayın Ali Faik Cihan, **Davânın basında yer alması hoşuma giden bir şey değil. Çünkü davâyı ben yaratmadım. Benim eserim olmayan bir konu yüzünden basında adımın geçmesi beni çok üzer. Bu, bana sahte kahramanlık gibi gelir»** demektedir

Sahte sosyalizm kahramanlarının bile türediği günümüzde, »Sosyalist Türkiye» ülküsünden söz açmak, sosyalist Türkiye'yi savunmak kahramanlık değilse bile, aydın'lık misyonunu yerine getirmiş olmak demektir; topluma katkıda bulunmaktır Bunu yapan kişi, kahraman sayılmasa bile, fikirlerinden dolayı yargılanmamalıdır da Sayın Cihan'dan söz açarken bu noktayı belirtip kendisinden özür dileyelim; görevimizi yerine getirmemize izin versin.

Bilindiği gibi, 1965 başında yayınlanan **«Sosyalist Türkiye»** adlı eser, Prof. Sahir Erman'ın verdiği bilirkişi raporu üzerine toplatılmış; yazarı Ali Faik Cihan da, 142. maddeyi ihlâl ettiği ileri sürülerek, Trabzon Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanmıştı. Bu davâda bilirkişi seçilen Prof. Ragıp Sarıca ve Prof. Macit Gökberk kitapta komünizm propagandası olmadığı yolunda rapor vermişler; bilirkişi kurulunun üçüncü üyesi Prof. Ömer Celâl Sarç ise mu halefet şerhinden eserde suç bulunduğunu ileri sürmüştü. Üç kişilik bilirkişiden ikisinin suçlu olmadığını belirtmesine rağmen. Cihan Trabzon Ağır Ceza Mahkemesince mahkûm edilmişti. Duruşmasına Yargıtay'da devam edilmektedir.

6 Mayıs günü, Yargıtay 1. Ceza dairesinde yapılan murafaada, Cihan ve avukatları Turan Güneş ile Cemal Reşit Eyüboğlu savunmalarını yaptılar. Ali Faik Cihan'ın kendi savunması kısa, özlü ve yenilikler getiren nitelikte idi. 40 dakika sürdü. Yazılı olarak da verildi. Cihan, bu savunmasında özellikle bugünkü düzene değindi; halkın genel ve karakteristik hayat seviyesinin, çağın gerekleri karşısında insan haysiyeti ile bağdaşmadığını ileri sürdü ve şunları söyledi:

«Anayasa düzeni ile hayat düzeni birbiriyle çelişmektedir. Türkiye, kendi ikilim kuşağı içinde bir sefalet adası, dünyanın bir ayıbıdır.»

«Medenî Kanun'un tarifine uygun, birkaç aileyi içine alan kalabalık ailelerin tek odalı evlerde hayvanlarla bir arada yaşamaları; insanların, şeyhin ayak bastığı toprak lara yüz sürmeleri, insan haysiyeti ile, dolayısıyla Anayasanın 41. ve 49. maddeleri ile bağdaşan durumlar değildir. Bunun gibi, başkalarını mülksüzleştirme derecesine varan toprak mülkiyeti, başkalarının oy'una ve iradesine hakimiyet meydana getiren şeyhlik, ağalık, Anayasanın 36. ve 10. maddeleri ile bağlaşamaz. Kitapta ele alınıp elestirilen konular, bu gibi Anayasa ile bağdaşmayan düzensizliklerin kaldırılmasını istemekse, elbette Anayasa metni baştanbaşa T. C. Kanununun 142. maddesinin 1. fıkrasına muhalif düşecek ve Anayasa metnini başkalarına okutmak suç teşkil edecektir.»

Avukat Prof. Turan Güneş kitabı anayasa açısından aldı ve savunmasının sonunda özetle şunları söyledi:

«Şu kitap Karl Marx'ın eller yakan kitabıdır. Karl Marx bir Alman dır, komünisttir. Bu kitap piyasada bulunacak, satılacak, bir Türk yargıcının doğru veya yanlış fikirlerini söylediği kitap satılamayacak. Suudi Arabistan'ın güneyindeki şeyhliklerin yasaklayabileceği bir şeyi biz yapamayız. Alman'ın yazdığı, Yunan'ın yazdığı kitap Türkiye'de yayınlanacak, bir hakimin fikirlerini söylediği kitap yayınlanamayacak. Buna katılmama imkân yoktur. Bir de şu vardır, şöyle denilmek isteniyor: Üniversite hocalarının anlayacağı bir şekilde yazın, fakat vatandaşın anlayacağı sekilde yazarsanız suç olur. Bu görüş sakattır. Bu sakat görüş hakim olursa, o zaman, özür dilerim, Türkiye'de hakikaten egemen, sömürücü sınıfların bulunduğuna bendeniz de kani olacağım.»

Ali Faik Cihan'ın duruşması, dosyanın incelenmesi için 2 Haziran gününe ertelenmiştir. Bu gün, Yargıtay 1. Ceza dairesi tarihî kararını verecektir.

ADALET ADINA YAPILAN HATÂYI YİNE ADALET DÜZELTTİ
Şadi Alkılıç Tahliye Edildi

Şadi Alkılıç'ın suçu, «Türki'ye'nin tek kurtuluş yolu sosyalizmdir» yargısına inanmak; bu inancını Cumhuriyet gazetesi yarışmasına gönderdiği yazısında açıklamaktı.

Adaleti temsil etmesi gereken **Adalet Bakanı, Sahir Kurutluoğlu ise hiçbir yargı merciinin henüz suçlamadığı bu yazıyı senato** kürsüsünde suçluyor; «bu makalede komünist propagandası yok sa, komünist propagandası nasıl olur?» diyordu. Adalet Bakanının bu ön yargısı, İstanbul 1. ve 2. Ağır Ceza Mahkemelerinin davâya bakmaktan istinkâf etmelerine yolaçacak; 3. Ağır Ceza Mahkemesi, seçilen üç kişilik bilirkişi

(Sayfayı çeviriniz)

KÜLTÜR

Bizim, aydın olarak suçumuz var, büyük suçumuz. Biz topal eşekliyiz, çağımızın içinde değil, çağımızın çok ardından, çok gerilerden gitmişiz, gidiyoruz. Aklımızı başımıza toplayıp da çağımızın ileriliğine adım uyduramamışız, uyduramıyoruz. Biliyorum, çağa uymak da gökten inmez. Ben ileri olacağım demekle ileri olunmaz. Onun da koşulları var. O da bir düzey ister. Ama göre göre de geriye gitmek, geri ilkelere sarılmak... Neden? Bu da üstümüze sorumluluk almadığımızdan, kolayımıza, faydamıza gidene sarılmamızdandır.

Son zamanlarda bir çeşit milliyetçilik sözü gene sık sık edilir oldu. Önüne gelen milliyetçi kesilmeğe başladı. Bazılarının gene avurundan zavurundan yanından geçilmiyor. Küçük dağları yaratanlar aldı yürüdü. Çakalarından yanlarına varılmaz oldu. Milliyetçiliği tekellerine alanlar çok. Ama milliyetçilikleri ne, milliyet anlayışları ne Bunun üstünde önemle durmak gerek.

Bir insan milliyetçiyim demekle milliyetçi olmaz. İşin içinde milliyet sözünün sömürülmesi var. Bizde de bazı milliyetçiler böyle olmuşlardır. Gerçek milliyetçilerimiz yok mu bununla birlikte? Var, şüphe yok ki var...

Tarihte türlü türlü milliyetçilik anlamı olmuştur. Örneğin milliyetçilik, milletin bir zümreye kul olmasını sağlamıştır. Çağımız için bu geride kalmış bir anlamdır. Hiç kimse bugün milliyetçiliği böyle anlamaz. Milletin çoğunluğunu hiç kimse bir zümreye kul etmek istemez. Ya da bunun adına milliyetçilik demezler.

Çağımızın milliyetçiliği ve bizim milliyetçiliğimiz nedir öyleyse? Çağımızın milliyetçiliği ve bizim milliyetçiliğimiz, gerçek milliyetçilik, millet çoğunluğunun bir azınlık tarafından sömürülmemesidir. Millet çoğunluğunun hiçbir şekilde, hiçbir şey için başka millet'er tarafından sömürülmemesidir.

Bir de milletleri millet eden birşey var, kültürleri. İşte bunun üstünde de önemle duracaksın. Milletler kültürleri kadar millettir. Kültürlerinin kökü kadar millettir. Milletler gider de kültürleri kalır. Tarihten, soğrafyadan adları silinir de kültürleri kalırsa, o milletler ölmüş değillerdir. Onları öldürmeğe de kimseciklerin gücü yetmez.

Sen kültürünü sevmez, kültürüne önem vermezsen istediğin kadar bangır bangır bağır, ben milliyetçiyim diye göklere çık, istediğin kadar vatan, millet sözü et, milliyetçi değilsin, olamazsın. Tutumun milliyetçiliğin aksinedir.

Türlü ekonomik, sosyal sebeplerden milliyetçilik anlayışının sakatlığından senin kültürün başka kültürlerin istilâsına uğrasın, senin kültürün senin milletinin içinde bile ikinci dereceye insin, cılız bir ağaç gibi esen yellerin önünde eğilsin, sen de milliyetçiyim diye bağır bağırabildiğin kadar.

Sen kültürünü küçük gör, başkaları da küçük gördünler, önem vermesinler. Sen kültürüne güvenme, inanma, sevme... Başkalarına da sevdirmeğe çalışma, uğraşma, sonra milliyetçiyim diye ortaya çık, olur mu?

Her milletin kültürü hastır. Her milletin kültürü, dünya kültürü için bir renk, bir taddır. İnsan soyunun ilerlemesinde yardımcıdır. İnsan ileriliğinin, kardeşliğinin temel taşlarından birisidir. Milletlerin kendi kültürlerin sevmeleri, korumaları, olgunlaştırmaları, saymaları gerektir. Başka milletlerin de öteki milletlerin kültürlerini sevmeleri, saymaları ve hattâ korumaları gerektir.

Milletler çağ içindeki tutumları kadar, kültürleriyle sevilirler. Kültürleriyle daha çok sevilirler.

Gerisi lâfı güzaf efendim, lâfı güzaf...

Yaşar KEMAL

SİZ DAHA İYİ BİLİRSİNİZ !...

Okurlarımıza daha yararlı olabilmek amacı ile bu ayın yemek listesini bildiriyoruz:

Gazeteci iseniz, bilhassa iktidar çevrelerinin hışmına uğrayıp bol bol kalay yiyeceksiniz!

Ulusal servetlerimizin millileştirilmesini; yurtta sulh cihanda sulh ilkelerine bağlı, barışçı, özgür bir vatan istiyorsanız komünistlik suçlamalarına hedef olup «türlü - çeşitli» küfürler yiyeceksiniz.

Muhalif iseniz, zılgıt, dar gelirli iseniz ziftin pekini yiyeceksiniz.

A.P. li iseniz... Şey efendim, siz yiyeceğinizi bizden daha iyi bilirsiniz...

DÜNYANIN EN MUTLU ULUSUYUZ

Tarihi boyunca karanlık günler yaşamış olan ulusumuz, bu ay en neşeli günlerini yaşayacaktır. Bütün sıkıntılarından kurtulmuş, mutlu bir yaşayıştır bu.

C.H.P. artığı 8ler 50 kişilik bir ekip halinde bütün yurdu dolaşacakmış.

Siz o zaman işte eğlenceyi, festivali, karnavalı seyredin.

Böylece bir eğlence hangi ülkeye nasip olmuştur.

AMAN EFENDİM

CKMP. Afyon Milletvekili Muzaffer Özdağ: «Haydutların hükûmetle alay ettiklerini» söylemiş ve «eşkiya Sükanın masasına ceset koyacaktır.» demiştir.

Aman efendim aman... Eşkiyalara karşı artık silâhların konuşacağını romantik bir dille ifade eden Sükan efendinin bakanlık ettiği bir devirde asayişsizlik söz konusu olabilir mi? Ne zaman eşkiyalar Sükanı dağa kaldıracaklar işte o zaman izin olursa asayişsizlikten bir zerrecik söz edebiliriz.

ULUSUN HALİNE BAK

İktidar partili bir yazar:

«Tam anlamı ile iktidardayız.» Demiş.

Ona ne şüphe efendim- Milletin haline bakmak yeter de artar bile...

NE YAPSINDI

Elâzığ'da Babadağı kaymış, yer yer de bu dağda patlamalar olmuş.

Ne yapsındı zavallı dağ

Politikacıların karargâhı haline gelen Elâzığ'da bu dağ demekki gazaba gelmiş.

Türk ve Türkiye Üzerine

Yusuf AHISKALI

★ Türkiye'de kim birini görse, önce «nerelisin» diye sorar. Sanki Fransalı ya da Almanyalı imiş gibi

★ Türk halıları, halkın ekonomik tasarrufunu sağlar. Parası olmayan kişinin önce, halısını satmak aklına gelir.

★ Türkiye, o denlü bir siyasî gidiş içindedir ki, halkı birbiriyle gereksiz uğraşmaktadır. Ancak, camilerin dolaylarındaki apartmanlarda ya da ahşap evlerde oturan kadınların, komşuya gelip gidenleri perde ardından seyretmek âdetlerinin bizim için turistik bir değeri olabilir.

★ Türkiye'de hakkın kendini acındırarak daha iyi alınacağı sanısı vardır.

★ Türkiye'de komünistlerden daha hâmisiz diyelim, aleviler var. Gericiler. Varto felâketinin bile, onların mumsöndü gününde olduğunu ileri sürmektedirler.

★ Türkiye'de korkmayan insan bile, korkar görünürse, kazadan - belâdan kurtulur.

Su'dan Rubailer

Hâmit EREN

Ölümsüzdür cihanda halka gönül verenler
Halk uğrunda güçlüğe aşkla göğüs gerenler
Ölümsüzdür toplumun sevgisini derenler
İki cihan onlardır mutluluğa erenler.

Namık Kemal,Mithatlar öldürülür, söğülür
Lider şefler taşlanır, nice kanlar dökülür
Soysal, Fehmi, Zekiler, Çetin, Alkan döğülür
Söven dizler döğülür, dövülenler övülür.

Yaman olur temelli mutluluğa erenler
Emekçinin hakkını taht üstünde derenler
Yorgan gitti, kavga bitti, halka talkın verenler
Alın teri, emeği her fırsatta yerenler.

BÖYLESİ

İngiltere'de küçük bir yayınevi «Cadılar, evimden uzak durun» başlığı altında yayınladığı bir kitapta, İngiltere'deki hortlakların adetlerini, cadılarla nasıl başa çıkılacağını, en mükemmel ve esaslı yalanların nasıl söyleneceğini öğretiyormuş...

Eğer bu yayınevi kitabı yayınlamadan önce bir zahmet edip bizim politikacıların fikrini alsa idi eserin çok daha mükemmel olacağına asla şüphe edilemezdi.

NUMARACILAR

C.H.P. nin artıklarına gerek basında ve gerekse kamu oyunda birer numara vuruldu:

8 ler, 48 ler, 50 ler v.b.

Acaba bu sayılar neyi ifade ediyor?

Hiç efendim, hiç!... Sadece numaracı olduklarını.

KAH. KAH. KAH...

Kah, kah, kahh... Ha... Ha... Haaa. Hii. Hiii. Hooo...

Demirel: «Sosyal adalete ve ferde değer veriyoruz.» Demiş.

Şadi Alkılıç Tahliye Edildi

(5. sayfadan devam) kurulundan ikisinin bu yazıda komünizm propagandası olmadığını belirtmeleri üzerine beraet kararı verecekti. Beraet kararının Yargıtay Birinci Ceza dairesinde bozulması üzerine 3. Ağır Ceza Mahkemesi de istinkâf ediyor ve 5. Ağır Ceza Mahkemesi Şadi Alkılıç'ı ikinci defa beraet ettiriyordu. Savcılığın talebi üzerine dosya Yargıtay Ceza Daireleri Genel Kuruluna gitmiş ve Genel Kurulun bozma kararı üzerine, Alkılıç 5. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 6 yıl 2 ay hapse, iki yıl sürgün cezasına mahkûm edilmiştir.

Amnesty International (Uluslararası af) kurumunun Yargıtay başkanlığına başvurarak Alkılıç'ın beraetini istemesi; Bertrand Russel, Maurice Dobb, Saragat ve Nenni gibi ünlü kişilerin de bu yoldaki mütalâaları üzerine, Alkılıç Yargıtay 4. Ceza dairesinde yeniden yargılandı ve «Komünizmi övme suçu» işlediği kabul edilerek (ki bir buçuk yıl hapis cezasını gerektirir, Şadi Alkılıç ise iki yıl yatmıştır) tahliyesine karar verildi ve 11 Mayıs günü tahliye edildi. Alkılıç İstanbul Ağır Ceza Mahkemelerinden birinde yeniden yargılanacaktır.

İşçi Örgütleri Arasındaki Çatışmanın

Temel Nedenleri

II

Kemal SÜLKER

Bir çok belgeler ve kaynaklar gösterilebilir ki; Türk - İş'in ileri sürdüğü aşırı akımlar heyûlâsı aslında bazı işverenler ve genellikle sermaye çevreleri tarafından ortaya atılmaktadır ve bir bakıma Türk - İş'in her haklı isteğini de kapsamaktadır. Böylece Türk - İş, bilerek, ya da farkında olmayarak «rejimimizi yıkmak yolunda» giriştikleri ve faaliyetlerini arttırdıklarını iddia ettiği kişi veya örgütlerin arasına katılmasa bile, toprak reformundan, sosyal adaletten, vergi adaletinden, âdil ücretten söz açan ve haklarını almak yolunda kanun hükümlerine uygun çabalar harcayanları suçlamaktadır. Bu tür suçlamalar gerçek işçi örgütlerine yakışan bir tutum değildir.

Kaldı ki, Türk - İş de bugünkü rejimin bir tenkitçisi ve rejimin Anayasaya göre düzeltilmesini ister görünmeden yarar umar. İşte, Türk - İş'e göre bugünkü rejim:

«Türkiye az gelişmiş bir ülkedir. Ekonomimiz, geri kalmış bir ekonominin bütün özelliklerini taşımaktadır. Geri bir tarıma dayanan ekonomimiz içinde sanayileşme hareketi cılız kalmış, tüketim maddeleri üretimine yönelmiş, montaj sanayiinden öteye gidilmemiştir.

Çalışan nüfusun yüzde 77,4'ü tarımda, ancak yüzde 9,8'si sanayidedir. Tarımda çalışan nüfusun büyük kısmı topraksızdır. Gene tarımda istihdam edilen 10 milyondan fazla köylünün ortalama aylık geliri 90 lira civarındadır. Bu durum köyden şehire akını gittikçe hızlandırmakta, büyük şehirlerde sanayide çalışan işçi tehdit ve sosyal hayatımız için büyük bir tehlike teşkil eden işsiz sayısını gittikçe arttırmaktadır.

Yatırımlar yetersizdir; Plân hedeflerinin altında kalmaktadır. Özel sektör yatırımları plânda öngörülen sahalar yerine konut, özellikle lüks konut alanına ve lüks tüketim harcamalarına yönelmiştir. İç ve dış ticaret alanında tefecilik, komisyonculuk ve çeşitli spekülâsyonculukla çok büyük gayri meşru kazançlar elde edilmektedir.

Sosyal durumumuz da, ekonomik yapımızdan pek farklı değildir. Gizli ve açık işsiz sayısı açıklanan resmî rakamların çok üstündedir. Sağlık hizmetleri elverişsiz, beslenme durumumuz kötüdür. Barınma imkânları yetersizdir. Şehirlerimizde Gecekondu sayısı, alındığı iddia edilen bütün tedbirlere rağmen, köyden şehire akın yüzünden süratle artmaktadır.» (3 Mart Bildirisi).

Her bakımdan ve devlet yönetiminin hemen her kesiminde görülen bu adaletsiz durum, bu bozuk düzenin değiştirilmesini, Anayasada öngörülen reformların bir an önce gerçekleştirilmesini istemek gerekmez mi Ama Türk - İş de farkındadır:

«Ciddî hayat ve geçim kaygısı içinde olan ve yarınından emin olmayan milyonların yaşadığı bir memlekette, demokrasinin de yarınından haklı olarak endişe etmek. bu zümrenin umurunda bile değildir. Onlar için makbul olan yarın değil, bugündür.

İşte, bu hakîkatleri açıkça ortaya koyan ve halkın topyekûn refahını ve milletin gerçek egemenliğini kendilerine amaç edinen kimselere bu çevreler derhal milliyetçilik kisvesi altında, «sakim yol» damgasını yapıştırıverirler. Gerçek milliyetçiliğin, halkın refah ve saadetini herşeyin üstünde sayan ve hele gelecek nesillerin maddî ve manevî gelişmesini kendisine amaç edinmek olduğunu bilen zihniyet, bunlar için sakim bir zihniyettir.

Bir avuç insanı milletle bir tutan, milletin menfaatini bir takım sömürücü ve fırsatçının çıkarı sanan görüşün, milliyetçilikle asla bağdaşamayacağına kaniiz.» (age)

İşte hepimizin katıldığımız görüş... Ne var ki, sınıf bilincinden yoksun ve eğemen çevrelerle içli dışlı olan Türk-İş genel sekreteri, buraya kadar tutarlı yürüttüğü görüşleri, ilericileri hep bolşeviklikle, komünistlikle, aşırı cereyanlarla, aşırı solculukla itham eden ve gelişmeyi köstekleyen kafese hemen girivermektedir:

«Benim memleketin yararına olan bu samimî teklif ve temennimin, sağcılar ve aşırı solcular tarafından kendi yararlarına istismar edildiğini üzülerek görmekteyim» (age)

İşte yanılmanın en önemli başlangıcı.. Çünkü, gerici çevrelere ve onların suyunda kalem sallayanlara göre komünistler vergilerin indirilmesini isterler, lüzumlu lüzumsuz grevler çıkarırlar, toprak reformunu savunurlar. Yabancı sermaye aleyhinde bulunurlar. (Tercüman, Kadircan Kaflı, 26 Mayıs 1966).

Oysa bir ara Türk - İş de toprak reformunu savunmuş ve gerekçesini de şöyle belirtmiştir:

«En ufak reforma karşı çıkan statükodan yana zümrelerin, politik hayatımız üzerindeki büyük etkisi, toprak reformu yoluyla önlenmelidir. Aksi halde demokrasimiz, bir ağa demokrasisi olma niteliğinden kurtulamayacaktır.

Bu politik amacın yanı sıra, Toprak reformunun ikinci amacı, arazi mülkiyetinin dağılışındaki adaletsizliği düzeltmek olacaktır. Bugün çiftçilerin büyük çoğunluğu, yeteri kadar topraktan yoksun veya topraksızdır. Buna karşılık büyük araziler mevcuttur. Bu adaletsizliği düzeltmek gereklidir.» (age S. 16)

Kadircan Kaflı mantığına göre komünistlere verilen direktiflere Türk - İş sık sık uymaktadır. Çünkü Türk - İş bir ara yabancı sermayeye karşı da çıkmıştı:

«Petrolde yabancı şirketlerin arama alanlarını kapattıklarından bahsedilmekte, kendi imkânlarımızla petrol bulmamızı önleyici çaba gösterdikleri ve dünya fiatlarının yüzde 35 üstünde bir fiatla ithalâtı tercih ettiklerini artık bilmekteyiz.»

Türk - İş «madenler konusunda da en emin yolun millileştirme olduğu inancını» açıklamış (age. S. 19) ve vergi politikasını şöyle yermişti:

«Halk kitlelerinin ekonomik, sosyal ve politik kararlarda sesini az işittirmesinin sonucu olarak, Türkiye, bugün bir mutlu azınlığın çıkarlarını ön plânda tutan, son derece adaletsiz bir vergi sistemine sahiptir. Vergi sisteminde, vasıtalı vergiler hâkimdir. Büyük toprak sahipleri vergi ödememektedir.» (age S. 31)

Onun için de «tarımda fakir çiftçileri muaf tutan, müterakki bir arazi vergisi» istemiştir. İşte uzun süredir «halk kitlelerinin ekonomik, sosyal ve politik kararlarda sesini az işittirme» den vaz geçip bilinçlenerek sosyal adalet istemesi, eğemen sermaye çevrelerince hep «aşırı solculuk» ve «komünistlik» olarak nitelendirildiği için, Türk - İş Genel Sekreteri, tutarlı, haklı ve doğru fikirlerini destekleyenleri suçlamaya kalkacak kadar bilinçsizliğini ve işveren cephesinin hâkim görüşüne bağlı kaldığını yukarda işaret ettiğimiz yanılmasında göstermiştir. Toplumun sosyal ve ekonomik yapısını Anayasa da belirtilen biçimde «kişinin temel hak ve hürriyetlerini, fert huzuru, sosyal adalet, ve hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasî, iktisadî ve sosyal bütün engelleri» kaldırmayı devlet gerçekleştiremezse bu bozuk düzen süregidecektir.

Türk - İş'in şu görüşünü doğru kabul edersek «demokrasi, toplumu meydana getiren gurupların, toplumdaki yerleriyle oranlı bir şekilde siyasî kararlara katılma imkânını buldukları bir düzendir.» (Beşinci Genel Kurula sunulan idarî ve malî raporlar, S. 75)

Fakat ne hazin ki, Türk - İş bu görüşünün tam karşısında yer almış ve işçilerin siyasî karar organı olan parlamentoda güçlü bir gurup teşkil etmelerinin karşısına dikilmiştir. Toplumdaki yerleri en önemli olan işçi sınıfının politik bir güç olarak kendi partisi listelerinden Meclise girmesine o kadar karşı çıkmıştır ki, bu yolda TİP'e sık sık iftirada bulunmayı da mubah görmüştür. Hâlâ da Partilerüstü politika teranesiyle işçileri oyalamaya kalkmaktadır. O kadar ki Türk-İş, kendi kendisini bile aldatmaya çalışacak kadar, bu konuda, çelişiye düşürülmüştür.

«Toplum çıkarlarıyla aynı yönde olan işçi çıkarlarının gerçekleştirilmesinde en faydalı ve en gerçekçi yolun, partilerüstü politika olduğu bugüne kadar yapılan deneme ile görülmüştür. Ayrıca Türk işçi hareketinin gerçek gücüne kavuşma yolundaki çabaları da bu politika sayesinde gerçekleştirilmektedir.» (age S. 130)

Sormak gerekir? Şimdiye kadar hangi işçi çıkarları tam olarak gerçekleştirilmiştir? İsterseniz bu sorunun karşılığını aramaya 1952 den, yâni Türk - İş'in ilk İzmir Kongresine sunduğu rapora göz atarak başlayalım; göreceğiz ki, Türk - İş, o tarihte şu istekleri dile getirmişti:

(Devamı 11. sayfada)

28 Nisan'ın Anlamı...

Oktay AKBAL

28 Nisan'ın anlamını bana Paris'li bir otelci duyurdu. 29 Nisan 1960 sabahı gazeteler büyük başlıklarla İstanbuldaki olayı vermişlerdi. Bütün gazeteleri toplamıştım. Holdeki masaya yaymıştım hepsini. Otelciler, garsonlar, müşteriler çevre me birikmişlerdi. Onlar için basit bir olay dı bu. Her gün gazetelerde böyle haberler çıkardı. Dünyanın bilmem neresinde gençlikle polis çarpışmış, ölenlee olmuş. O kadar önemli değildi. Parisli için hele Aşrupa tariyinde fikir uğruna, düşünce uğruna girişilen savaşlar, çarpışmalar o kadar çoktu ki·

Ama benim için bu büyük bir yenilik, akıl almaz bir değişiklikti. İstanbul'daki yüksek öğrenim gençliği kendiliğinden zorbalık yönetimine karşı şahlanmıştı. İlk defa oluyordu böyle bir şey. İlk defa, ilk defa!... İçimden hep böyle diyordum. Daha önceki, gençlik başkaldırışlarını hatırlıyordum. Şu gazeteye, bu kuruma, bilmem hangi dâvaya çatmak için zaman zaman mitingler yapılmıştı. Ama bunlar da daima başka parmaklar vardı. Ya hükûmet parmağı, ya parti parmağı, ya da daha başkaları. İlk defa aydın gençlik kendiliğinden ayaklanmıştı. İlk defa Atatürkçü gençlik bilinçli bir davranışla tehlikeye, ölüme karşı dikilmişti. Bu, Türkiye'nin uygarlık yolunda ileri bir adım attığının belirtisiydi. O sabahki heyecanım bu yüzdendi. Sevincim, korkum, değişik duygular içinde yüzüşüm bu yüzdendi...

Otel memurlarından biri gazetelere baktı, sonra şöyle dedi birden: «Demek sizde de aydın bir gençlik varmış!» Sözlerinde eski bir küçümsemenin, birdenbire hayranlığa varan anlamını duyuverdim. «Demek, sizde de...» O güne dek Türkiye'de bir fikir kavgası, bir inanç savaşı, bir uygarlık tartışması olabileceğini, yapılabileceğini aklına bile getirmemişti. «Demek, sizde de...». Sözlerinde garip bir anlam buldum. Türk gençliği de, gerekirse bir inanç için, bir fikir için, özgürlük ve devrimcilik için kendini ateşe atabiliyordu. Kendiliğinden, kendi bilinciyle, kendi isteğiyle...

Bir gurur dolmuştu içime. İlk defa ben de uygar bir ulusun bireyi olduğumu duymuştum. «Evet, bizde de aydın bir gençlik vardır» dedim. Hep bu anı yaşardım sonra dan. Bazı anlar, bir anlığına gelip geçmiyor. Süreli oluyor. Bir an, yıllarca sürüyor bazan. Paris'teki o konuşmayı da yıllardır hep yaşadım, unutmadım. En sevinçli, en bezgin, en umutsuz anlarımda bana güç verdi. Bir avunma, bir aydınlanma buldum o konuşmada...

Evet 28 Nisan 1960'ın bir anlamı var. Büyük bir anlam bu. Her zaman yakalanmaz bir anlam. Atatürk'ün güven duyduğu bir gençlik, aydın bir gençlik 28 Nisan 1960 ta kendini yurt yönetiminden, yurdun geleceğinden sorumlu duyuyor. Küçük çıkarlar, küçük korkular, Küçük engeller karşısında bocalıyan politikacılara, çıkmazlara sapan hainlere, kötü niyetlilere, yurdumuzu uygarlık yolundan çevirenlere karşı dikiliyor. Korkmadan, yılmadan. Ata'nın Bursa nutkunu hatırlıyorum şimdi: «İşte benim anladığım Türk genci ve Türk gençliği» diyordu Atatürk. Türk genci rejimin bekçisidir, sahibidir. Bu rejime inanmıştır, benimsemiştir. Bunları zayıf düşürecek en küçük bir kıpırtı duydumu bu ülkenin polisi vardır, adliyesi vardır, ordusu vardır demiyecek, işe karışacaktır. Gerçek suçlular yerine onu yakalasalar da asla yalvarmıyacaktır. Rejimi kurtarmanın kendisine düşen bir ödev olduğunu bilecektir. İşe karışmada ve davranışımda haklıyım diyecektir...

Atatürk'ün istediği aydın bir gençlik 28 Nisan'da ortaya çıktı ilk defa. Yenilmez bir uygarlık ordusu halinde. 28 Nisan'ın anlamı bu bakımdan derin. Dünyaya, uygarlık yolunda ilerlemek kararında olduğumuzu, kimsenin bizi bu amaçtan döndüremiyeceğini gösterdik. Atatürk ku şaklarının bilince kavuştuğu, sorumunu bildiği dostça düşmanca anlaşılmıştır. Karanlık, er-geç aydınlığa yönelecektir. Tarihin kaçınılmaz gelişmesi budur.

Atatürk'ün gençlik konusunda yaptığı konuşmalar bugünkü dile aktarılarak bir kitap halinde derlenmiş. Yer yer okuyorum. İşte 1923 te Konya'da bakın ne demiş: «Ülkümüzü açıklıkla belirtmeliyiz. Onu inançla duymalı ve direnerek izlemeliyiz. Kişisel çıkarlarımızdan, küçük düşürücü isteklerimizden sıyrılmayı böyle can lı ve ateşli bir ülküyle başaracağız. Fakat bütün iyiniyetlere, gösterilen bütün direnmeye, kararlılığa ve sağlamlığa, gösterilen bütün birlik ve dayanışmaya rağmen yine en güzel, en yararlı, en doğru anlayışları, ülküleri bozmaya çalışacak kişilerle karşılaşılacaktır. Öylelerine bütün ulus şiddetle karşı koymalıdır. Hepimiz için öylelerine karşı ezici bir bütünlük içinde bir araya gelmemiz en gerekli bir vicdan borcudur. Bu konuda bozgunculuk yapan lara hoşgörü göstermek, acımak, terbiye belirtisi değil, belki ulusun esenliğine, şerefine, namusuna göz dikmiş olanları kabuna izin veremez. Kimse buna izin vermek hakkını taşımamaktadır. Siz de tayırmaktır ki, hiçbir zaman hiçbir kimse şımamalısınız. Ulusal varlığımıza düşman olanlarla dost olmıyalım.»

Bu yurdun şerefine, esenliğine, namusuna göz dikmiş olanlara kimse hoşgörü göstermek hakkına sahip değildir, diyor Atatürk. Hem de ta 1923 yılında. Daha o yıldan seslenmiş bugüne. Daha o günden 28 Nisanı hazırlamış. 28 Nisan'ın anlamı burda işte. Atatürk'ün konuşması anlatıyor bu anlamı. «Aydın, kararlı, inançlı» gençlik 1923ten otuz, kırk yıl sonra yetişebilmiş. Ata'nın sözleri 1923 te henüz doğmamış bir kuşağın elinde gerçek anlamını duyurabilmiş. 28 Nisan 1960 direnmesi, gücünü Atatürk'ten aldığı için etkili oldu. Devrimci bir aydın ordusu gericilere hoşgörü göstermediği, göstermiyeceği için Türkiye'nin yarını ışıklı.

28 Nisan bir bilinç şahlanışı. Bilinç şaşhlanışı denen şeyin ne olduğunu o gün duyduk. Bu şahlanışı, Türk gençliğinin Atasını yorulmadan izleyişine borçluyuz. Bakın Atatürk 1937 de ne demiş: «Siz genç arkadaşlar, yorulmadan beni izleme ye andiçmişsiniz. İşte ben özellikle bu sözden çok duygulandım. Yorulmadan beni izliyeceğinizi söylüyorsunuz. Fakat yorulmadan ne demek arkadaşlar? Yorulmamak olur mu? Elbette yorulacaksınız. Benim sizden istediğim şey yorulmak değil, yorulduğunuz zaman dahi durmadan yürümek, yorulduğunuz dakikada da dinlenmeden beni izlemektir. Yorgunluk her insan için, her yaratık için tabii bir durumdur. Fakat insanda yorgunluğu yenecek içten gelme bir güç vardır ki, işte bu, yorulanları dinlendirmeden yürütür. Sizler, yani yeni Türkiye'nin genç çocukları yorulsanız da beni izliyeceksiniz. Dinlenmemek üzere yürümeye karar verenler hiçbir zaman yorulmazlar. Türk gençliği amaca, bizim yüksek ülkümüze doğru durmadan, yorulmadan yürüyecektir.»

Bu yurdun, bu uygarlık ülküsünün, bu aydın gençliğin bugününü ve yarınını kuran işte bu çeşit ilkelerdir. Atatürk ilkeleri diyoruz ya işte biri önümüzde: Uygarlık ülküsüne doğru yorulmadan yürümek. O gün bu gündür kimse böyle bir inançla konuşmadı, konuşmuyor! Ama Atatürk'ün ülküsü genç kuşaklarda yaşıyor artık. Kimse konuşmasa da, Atatürk, milyonlarca gencin, yaşlının bilincinde konuşuyor 28 Nisan Atatürk'ün yapıtı. Atatürk ilkelerinin sonucu. 27 Mayıs da öyle... Atatürk kuşakları. Atatürk ülküsünün bilincine ermiş yığınlar günden güne yoğunlaşıyor. Yeni 28 Nisanlar yaratacak güçte olduğumuzu dost, düşman biliyor. Atatürk'ün izinde yürümek, yorgunluk vermiyor artık. Yorgunluk, bezginlik denen şeyler yitip gidiyor bu yolda yürürken. İşte 28 Nisan'ın anlamı bu. Yalın, ama ölmez bir anlam...

SOS

Şimdi de
Millî Soygun
Tasarısı

Orman Kanunu tasarısı hakkında çok yazıldı, çok söylendi. Sayın İlhan Selçuk'un dediği gibi:

Hazine soygunu tasarısı o kadar pervasızdır ki, özel ellerden toprağını parasız almak Anayasaya aykırı sayılmakta, ama milletin malını imtiyazlılara bedava dağıtmak komprador iktidarınca Anayasaya uygun görülmektedir.

Bu vatanın ormanlarının sahibi millettir. Ve Hazine soygunu tasarısını hazırlıyanlara:

— Efendi, sen kimin malını kime bağışlıyorsun diye karşı çıkmak her vatandaşın kaçınılmaz vatandaşlık görevidir.

Gençlik, görevini yapmak için şimdilik İstanbul'da bir miting düzenlemiş ve tasarıyı protesto etmiştir.

Tarım Bakanı, Başbakanın terör tasarısıyla ilgili sözlerine benzer, birbirini tutmaz demeçler veredursun; çeşitli çevrelerin tasarıyla ilgili görüşlerini özetletip yansıtarak tasarı hakkında bir fikir vermeye çalışalım:

AP Milletvekili Ali Rıza UZUNER diyor ki:

«Nüfusumuzun, sağlayabildiğimiz istihdam imkânları üzerindeki fazlalığı, belli başlı geçim kaynağını teşkil eden tarıma tahsis edilen yeni sahalar aramak gibi hatalı ve çıkmaz bir yola zaman zaman hükümetlerimizi sevk etmektedir. Ciddî tarım ve toprak politikası tedbirlerini 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerini tam ve kâmil mânada uygulamak yerine yeni tarım arazisi aranmasına kalkışmak ve en kolay yol olarak da, orman arazilerini tarıma tahsis etmek anayasamızın 131 ve 37. maddelerine tamamen aykırı, memleket gerçeklerini inkâr eden, geleceğimizi tehlikeye sürükleyen hatalı bir yoldur. Hazırlanmakta olan tasarı, orman sahalarının elden çıkmasına yol açacaktır.»

Türkiye Ormancılar Cemiyeti Orman Mühendisleri Odası ve Yeşil Türkiye Ormancılar Cemiyeti Ortak Bildirisinde:

Hazırlanan tasarı taslağının Anayasaya aykırı olduğunu belirtmişler ve meselenin görüşülmesi için bir Şûra toplanmasını istemişlerdir. Bildiride, taslakta öngörülen hususların ormanları «telâfisi mümkün olmayacak tahriplere uğratacağı» öne sürülmekte ve «orman köylülerinin kalkınmasını sağlıyamıyacağı, dolayısıyla orman halk ilişkilerinin daha bozulmasına sebep olacağı» belirtilmektedir.

Bildiride «özel ormanlar konusunun yeniden ortaya atılmasını devlet ormancılığı rejimini değiştirici ve çok taraflı istismara müsait olarak niteler, tamamiyle sakıncalı buluruz» denmekte, taslağın ilgili kuruluşların görüşü alınmadan hazırlandığı ifade edilmektedir.

TMTF ve ANKARA Üniversitesi TALEBE Birliği, yayınladıkları bildirilerle tasarıyı protesto etmişlerdir.

Şöyle denilmektedir:

«Anayasa diyor ki:

Devlet ormanları, kanununa göre devletçe yönetilir ve işletilir.

Devlet ormanlarının mülkiyeti, yönetimi ve işletilmesi özel kişilere devrolunamaz.

Her fırsatta Anayasayı çiğneyip, onu rafa kaldırmak isteyen zihniyet, bugün de gözlerini ormanlarımıza dikmiş, onu üç beş kişinin emrine verebilmenin yollarını aramaktadır.

Türk Ulusuna rağmen üç buçuk orman ağası türetmek sevdası ile gözü dönmüş zihniyet şunu iyi bilsin ki, yerli ağalar ve milletlerarası ağaların sömürdüğü yok sullar ülkesi Türkiyemizde, bir de orman ağalarının türemesine, ormanlarımızın tüketilmesine seyirci kalmıyacağız.

Türk yüksek öğrenim gençliğinin gerçek temsilcileri olarak, bu yoksul halkın hakkını ve Anayasayı onu şahsî çıkarlarına âlet etmek isteyenlere karşı korumaya kararlı olduğumuzu Türk kamu oyuna açıklarız.»

... Ve İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinin bildirisi :

«Adı eçen taslak yeni bir orman tarifi getirmektedir. Bu tarif, ... Anayasamızın teminatı altında bulunan geniş orman alanlarının orman rejimi dışına çıkarılmasını öngörmekte ve yurt ormanlarını azaltmakla Anayasa'nın 37. nci maddesine ve kamu yararına aykırı bulunmaktadır.

Taslağın geçici maddesi, ... devlet mülkiyetine geçmiş bulunan ormanların özel kişilere devrini mümkün kılması ve orman alanlarını azaltması bakımından Anayasa'ya 37 ve 131 inci maddelerine aykırıdır.

Taslağın hazırlanma gerekçesi olarak gösterilen halk - orman ilişkilerinin düzenlenmesi, orman alanlarını daraltmakla değil, istikrarlı bir ormancılık politikası, sosyo - ekonomik tedbirler ve bu arada entansif bir ormancılığın uygulanması imkânlarının sağlanması ile gerçekleşebilir.

Bu bildiri, bütün Fakülte öğretim üyeleri ve yardımcılarının tam bir inanç ve görüş birliği ile kamu oyuna sunulur.»

Bir Öykü gibi

Olabilirmiş

Galip M. ATAÇ

Büyücek bir evin yıkıntıları ortasında, taş duvarla çevrili bir odacık... Bu odanın tabanında büyük bir hasır ve onun ancak bir köşesini örtebilen eski bir kilim serilidir.

Odanın iki penceresi var... Duvarlar sıvasız... Tavandaki ince direkler arasında, yağmur sızıntılarından kalma, irili ufaklı, yer yer lekeler... Odanın üzeri toprakla kapatılmış, dam... Yağmurun, karın çok yağdığı günlerde, silindir biçimindeki ağır bir taş (loğ)'a takılan, özel olarak yapılmış, çatal bir ağaç parçasıyla, sabah - akşam, loğlamak, toprağı sıkıştırmak gerekir...

Bahçe duvarı, acemice sıralanmış taş yığını... Geniş, bakımsız bir bahçe... Ötede, beride yaşamak için direnen bodur çiçekler... Meyveli, meyvesiz bir kaç ağaç... Hastalıklı dizi dizi gül ağaçları... Ortada büyük bir havuz...

Havuzun başında 10-12 yaşlarında bir çocuk, elindeki sopayla havuzun sularını çırparak, düşünme ile oyun arasında, eğleniyor...

Bu çocuk ben'im... Antep savunmasın da Fransız toplarıyla yıkılan, dededen kalma evimizin bahçesidir burası...

Yukarda üçbeş satırla çerçevelemeye çalıştığım odacıkta annem, ablam, babalığım ve iki kızı oturmaktayız...

Bahçekapısı çalındı... Elimdeki değneği havuzun kenarına bırakarak, kapıyı açtım... Amcam, oğlu ve tanımadığım başka bir adam girdiler içeriye... Tanımadığım adam orta boylu, esmer ve hıra (çok zayıf)...

Sevinçle, «buyurun» dedim... Yabancı adam, saçımı okşadı, kim olduğumu sordu, amcama... Amcam:

«Yeğenimdir» dedi...

İlerde karşımıza Sulh Hukuk Hakimi olarak çıkacak olan, bu yabancı adam, şaşırmış gibiydi:

«Davânız bununlamı,» deye sorunca, amcam gülümsemeğe çalıştı, utanarak:

«Evet ama, dâva eden babalığıdır; bütün kinim de bu yüzden» deyebildi. Yabancı adam:

«Kimin hesabına dâva ediyor babalığı » Amcam:

»Babalığının bunlar adına davâ etmesi bir oyundur. Sonunda bunları kandırıp ellerinden alacak. Burda bile beraber oturuyorlar.« Yabancı adam:

«Böyle şey olmaz Mustafa efendi! Gözlerinin içine bakarak gülen şu çocuktan utanmıyormusun?»

Amcamın yüzündeki çizgiler değişmiş, suratı asılmış, kaşları çatılmıştı...

Odadan içeri girdiler, sağ solu gözden geçirdikten sonra, konuşarak, çıkıp gittiler...

Ben hiç birşey anlamamıştım bu konuşmalardan. Akşam babalığımdan öğrendimki, amcam, İskân Komisyonundan, yıkılan evimizin yerine parasız bir ev almış, onun tapusunu kendi adına yazdırmak istemektedir. Bu dâvayı özetlemek gerekirse denilebilirki:

Bölgemizdeki ermeni vatandaşların hemen hepsi, Fransız sömürgenleri ve or dusuyla işbirliği yaparak, Türk ve müslüman hemşerilerine, en yakın komşularına kurşun attılar. Fransızlar kandırmış onları. Biz kandırılmışların da Fransızlara katılmasıyla, bir yangın yeri oldu memleketimiz... Evler, mahalleler yıkıldı baştan başa... Altı bin ölü verdi müslüman türkler... Ölüler mezarsız, diriler evsiz kaldı sokak ortalarında... Fransızların ağır topları, teknik silâhları vardı. Türklerin silâhları derme çatma şeylerdi... Ağır toplarla Türk evlerinin tümü yıkılırken, ermeni vatandaşların evleri, aşağı yukarı, sağlam kalabildi...

Harp sonunda Gaziantepli Ermeniler sınırdışı edilince, Ermeni evleri, evsiz kalan vatandaşlara dağıtıldı. Bu arada, bizim de yıkılan, dededen kalma, evimize karşılık bir ev verdiler. Yıkılan evdeki paylarımızla orantılı olarak, amcam, ninem, annem, ablam ve benim adlarımıza tapuya da yazdılar. Bu tapu İçişleri Bakanlığının onayından da geçti...

Babamın ölümü yüzünden, amcamla bir evde oturamadık. Evdeki payımızı alabilmek için mahkemeye baş vurmamız gerekti... Ablamla benim yaşımız küçük olduğundan annemin (vasî) liği altında bir avukat savundu haklarımızı.

Amcam, ev yalnız kendisinin olsun istiyordu:

«Bu ev ancak bana yeter. Siz başka ev isteyin» diyordu. İstedik: «yıkılan bir eve karşılık iki ev veremeyiz» dediler...

Amcam, çeşitli yalanlar ve düzenlerle yargıçları şaşırtmaya çalışıyor, duruşmaları uzatdıkça uzatıyordu.

Biz büyüdük... Annemin (vasî(liği düştü. Duruşmalara ben giriyordum... Asker oldum. Aleyhimizde verilmiş bir mahkeme kararı, bana tebliğ edilemediğinden kesinleşemeden kaldı bir süre... Askerlik yaptığım yer ve adresim belli olduğu halde, amcam bana bir türlü tebliğ ettirmiyordu kararı.

Tezkere aldım... Gaziantebe dönüşümde, amcamın bana tebliğ ettirmediği kararın arkasına «taraflar temyiz etmediklerinden kesinleşmiştir» deye Baş Kâtibe yazdırdığı bir yazıyla, evimizin ortak tapusunu kendi adına geçirttiğini duyunca dosyamı aradım mahkeme kaleminden. Bulunamadı... Arka arkaya, Asliye Hukuk yargıçlığına bir düzine dilekçe verdim... Karşılık alamadım... Her seferinde «arıyoruz» dediler... Yıllar geçti aradan... Dosyam bulunamıyordu...

Adnan Menderes Başbakan olarak Gaziantebe geldi... Dilekçe niteliğinde bir mektup gönderdim ona... Biraz dokunaklı yazmışım... Hakkımda kovuşturma yapıldı... Savcı katına çıkarıldım. Savcı:

«Sen bütün bir adalet makanizmasını suçluyorsun» deye bağırdı yüzüme... «Evet, dedim, mübaşirinden Bakanına kadar...» Savcı üzerime yürüyünce:

Sayın savcı, bir hukukcu olarak, sona ermemiş bir dava dosyasının kaybolabileceğine inanırmısınız Ben terziyim. Bana bir kumaş getirseniz dikilmek üzere.. prova için gecikseniz... Geldiğinizde, özür dilesem sizden, kumaşınız kaybolmuş, desem... Ne dersiniz bana? Ben yirmi beş yıllık belge ve emeklerimizi taşıyan, dosyamı istiyorum. Bulunuz, hakkımda isteyeceğiniz cezaya karşı kendimi savunmayacağıma şimdiden söz veririm» dedim...

«Ukalalık etme! Dosyanı bulacağım... Ozaman, kendini savunsan da, savunmasanda cezadan kurtulamıyacaksın!» deyerek kovdu beni.

Altı ay sonra, savcılık kalemine çağrıldım yeniden... İmza için, bana uzattıkları kâğıdın ek'inde, Bakanlığın şu yazısı vardı:

«Dilekçe sahibinin iddia ettiği gibi, dosyası kaybolmuştur. Keyfiyetin dilekçe sahibine tebliği... Bu dosyayı kaybedenler hakkında cezaî tâkibat icrası için Gaziantep Cumhuriyet Savcılığına yazılmıştır.»

Dosyamızı kaybedenler hakkında kovuşturma açılamadı... Demokrat Parti Hükûmetinin çıkardığı AF KANUNU ile, benim suçlularım, Türk Milleti adına bağışlanmıştı..

Böylece, 25 yıllık bir dâva sona ermiş oldu. Gaziantep Adliye binasının yanmasıyla da, bir daha bu konuya dönmek olanağı ortadan kalktı...

---

damlacık

Büyük Mesafe

Yuvarlak masa, yuvarlak koltuk, yuvarlak kafa... olduğu gibi, yuvarlak lâflar da vardır. Ve kim ne derse desin, Türkiye'de yuvarlak lâfların üstadı Süleyman Demirel'dir. İstanbul'da yapmış olduğu konuşmalardan birinde «Türkiye hiç kimsenin tasavvur edemeceği kadar kısa bir zamanda büyük mesafelere ulaşacaktır» diyerek yine bir yuvarlak lâf etmiştir.

Zam altında kalan, evlerine ayda bir kilo et giremeyen, ezilen, ayak takımı denilen yoksul halkımın çıkarmış oldukları iniltilerle mi, «pahalılık yok fukaralık vardır, pahalılık sıhhat alâmetidir» denilerek mi büyük mesafelere ulaşılacak?...

Yoksa... Yoksa...

Türkiye taşıyla, toprağıyla, insanıyla Amerikaya götürülerek mi Ya da. Amerika topyekûn Türkiye'ye getirilerek mi

Oral COŞKUNER

(7. sayfadan devam)

1 — İşsizlik sigortası kurulmalı,

2 — İşsizliği önleyecek gayretler harcanmalı,

3 — Ücret düşüklüğü önlenmelidir,

4 — Asgarî ücret bütün yurtta ve bütün işkollarında tesbit edilmeli,

5 — Hayat endeksine uygun, dalgalanışlarına bağlı seyyal bir ücret sistemi (Oynak Merdiven sistemi) uygulanmalı,

6 — İşçilerin iktisaden hür olabilmeleri için işverenlerin kâr ölçüleriyle işçi ücretleri arasında bir orantı bulunmalı,

7 İş kanunu bütün iş yerlerinde uygulanmalı,

8 — Tarımda, denizde, havada ve ticarethanelerde çalışanları - memur kadrosu dışında kalan - ve muhtelif adlar altında çalıştırılan bütün vatandaşları kapsayan bir Ana İş Kanunu çıkarılmalı,

9 — Grev hakkı bütün işçilere istisnasız olarak tanınmalı.

1952 de istenen bu önemli isteklerden hangisini Türk - İş işçi çıkarına uygun dediği politika ile gerçekleştirebilmiştir?

İşsizlik sigortası kurulmuş mudur?

İşsizliği önleyici sanayileşme hareketi gerçekleştirilmiş midir?

İşçi ücretlerinin geçim şartlarına uygun seviyeye getirilmesi sağlanabilmiş midir?

Oynak Merdiven sistemi hükûmetlere kabul ettirilebilmiş midir?

İşveren kârları bir düzene bağlanabilmiş, kârla ücret arasında bir orantı kurdurulabilmiş midir?

Tarım iş kanunu çıkarılmış mıdır?

Deniz iş kanunu deniz işçilerinin yararına olan isteklere göre değiştirilebilmiş midir?

Hava iş hukuku düzenlenmiş midir?

Ticarethanelerde çalışan serbest işçilerin sosyal ve ekonomik menfaatları bir kanunla düzenlenebilmiş midir?

Grev hakkı bütün işçilere tanınmış mıdır?

Ve grev hakkı, Türk - İş'in hazırlayıp milletvekillerine verdiği değiştirme önergelerine uygun olarak mı çıkarılmıştır, yoksa bu değiştirme önergelerinin pek çoğu kabul edilmeden mi çıkarılmıştır?

Türk - İş bugünkü grev kanunundan (275 S. kanun) memnun mudur?

Bunları, insaf sahibi hiç bir işçi sendikası yöneticisi, ya da Türk - İş sorumlusu (evet, hepsi de gerçekleşmiştir) diye cevaplandıramaz.

Sanatta GERÇEKLER

Uğur COŞKUNER

«EFENDİLER, MEBUS OLABİLİR SİNİZ, VEKİL OLABİLİRSİNİZ, FAKAT SANATKÂR OLAMAZSINIZ»

«Türkiye'de Anayasa bir olduğuna göre, biz sanatkârların Türkiye'nin her yerinde ayni muamele ile karşılaşmamız icap eder» diyor Gen-Ar tiyatrosunun rejisörü Tuncel Kurtiz.

Ne var ki Gen-Ar oyuncuları, Nazım Hikmet'in, «Milli Mücadele yıllarında geçmiş bir olayı anlatan ve baştan sona milli duvguları okşıyan sayfalarla dolu» olan «Yolcu» oyununu oynarken, Türkiye'nin çeşitli yerlerinde, çeşitli idarecilerin tepkileri ile karşılaştılar.

«Yolcu», İstanbul'da dört buçuk ay sahnede kaldı. Ankara'da ise 35 temsil verildi ve hiç kimseden ses çıkmadı. Anadolu turnesinde ise, Sakarya'da ve Giresun'da sessiz sedasız oynananYolcu, Samsun ve Trabzon valilerinin hısmına uğradı. Samsun valisi, daha önceden anlaşma yapılan sinemanın sahiplerine baskı yaparak oyunu durdurtmuş; Trabzon valisi ise, İl İdaresi Kanununun 11-C maddesi gereğince oyunu yasakladığını bildirmiş; bu konuda kendisiyle konuşmağa gelen Karadeniz Teknik Üniversitesi öğrencilerini de kovmuştur.

Evet, Atatürk'ün «... sanatkâr olamazsınız» diye biten yukardaki sözü şimdi daha bir anlam kazanmıştır. Anayasamızın «herkes bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma... hakkına sahiptir» diyen 21. maddesinden habersiz bu vali efendilerin tutumunu gördükten sonra...

GÖNLÜMÜZCE

Bunlar gerçek kişiliğin lâf anlamaz gardiyanları
Örterler demir kapıları bir bir üstünüze
Yırtınıp ötesinde bir aç kudurmuşluğun
Korkuları öfkelerinden büyüktür.

Bunlar ellerinde kırbaç vururlar çıplak bedenlere hep
Ama korkuları işkencelerinden havi
Kirli bir tedirginlik hayın gözlerinde çapak çapak
Geceleri uyumazlar.

Sen ey soysuzluğa başkaldıran erdem
Özgür insanların umud bayrağı
Bir gün güçlü kollar utanç kapılarını yıkacak
En yüksek tepelerde dalgalanacaksın
Gönlümüzce.

Siyami ÖZEL

Sessiz Bildiri

Yüzünüzü o gün gördüm ilk defa
Konuşmadık sizinle hiç
Kimsiniz bilmiyorum
Fakat tanıyordum sizi ben
Çünkü ağlıyordunuz...

Okadar yakından tanıyordum ki sizi
Duyan, acı çeken en gerçek yerinizi

Söylemesi kolay, dayanması zor
Bir ben bilirim nasıl sızladığını yüreğinizin
Çünkü benimki de sızlıyor.

Duydum acınızı kendi tenimde
Biliyorum şimdi nereniz kırık
Kaç kere damladı gözyaşlarınız
Gözlerimden ılık ılık

Adını duymadığım
Yüzünü görmediğim
Ezilenler uzaklarda yakında
Tanıyorum ben sizi
Duyan acı çeken en gerçek yerinizi.

Şanlı ASLANGÜL

SAİT FAİK'e, ATAÇ'a SAYGI

Sait Faik öleli on üç yıl olmuş... Dünyamızın bir çok şeyine onun gibi şaşkınlıkla bakıyorum. İçimdeki küçücük, hiç büyümeyen çocuğun aklı ermiyor. Ama en büyük şaşkınlığım, insanlar için çırpınan, insanlara yüreğini koyan, o güzelim insanlara (Saitlere, Orhan Velilere...) yaşamlarında, üzerlerindeki kışın soğuğunda üşütücü eski pardüsüleriyle gezmelerine yüreklerimizin katlanmasıdır. Şu alavare dalavere dünyasında, için için erimelerine el uzatamayışımızdır.

İkinci şaşkınlığım ölümleridir... Halâ öleceğime inanamıyan ben, onların ölümlerine hiç inanamıyorum. Belki de, yüreklerini biz insanlara verdikleri için ölüyorlar diyorum.

Ey ölüm, onlar ölecek adamlar değil, ne olur kapılarını çalıp durma...

SAİT FAİK ÖDÜLÜ

1967 Sait Faik Ödülünü bu yıl Tarık Dursun K. «Yabanın Adamları» adlı yapıtıyla kazandı. Jüri, S. E. Siyavuşgil, V. Turhan, T. Alangu, B. Necatigil, H. Taner, O. Akbal'dan kuruluydu.

ATAÇ *ta öleli on yıl olmuş... Herhalde ilk defa okuduğum yazısı türkçe kitabımızda bulunan »bilmem ben kendime çekidüzen vermesini...» diye başlıyan «Güzellik» ti. Belki, kendine çekidüzen vermesini bilmiyordu ama, yıllardır, herşeyi olduğu gibi kabul etmek istiyen uyuşmuş düşünce hayatımıza bir çekidüzen vermeğe çalıştı...*

SERGİLER

Jülide Atılmaz yağlıboya tablolarını 2-15 Mayıs arasında Şehir galerisinde sergiledi.

Portreleriyle, sanatın büyülü ahenkliğinde insanın derinliğine inebilmede gösterdiği başarıyı tebrik ederiz.

Yapıtları bir bakıma, psişik-sosyal problemlerden ezilmiş kadınlarımızın, topluma bir başkaldırışı gibi geldi bana...

★

Üsküdar Türk Kız Koleji, değerli resim hocaları Nükhet hanımın yakın ilgileriyle Beyoğlu Olgunlaşma Enstitüsünde bir resim sergisi açtı.

Sanat gibi çok güç bir çalışmada, insanın kişiliğini bulmasının zamana bağlı olduğu bir gerçek olmakla beraber, sergide ilerisi için kabiliyetlerin bulunduğunu söyliyebiliriz.

Öğretmenlerini ve birşeyler yaratmak için güç sarfeden bütün öğrencileri tebrik ederiz...

Dünya Hali

Ne garip şu dünya
Kimi eşşek,
Kimi ağa.
Elmas taşlı, süslü eller,
Hani bana?
Gülersin,
Kolay gülmek,
Kolay değil benim gibi
Günde bin kere ölmek

İffet KARAİBRAHİMOĞLU

Öykü

Profesör ve Karısı

Oğuz KOYUTÜRK

César Franck'ın senfonik varyasyonlarını çalıyor. Apollinaire'i okuyor. Velasques, Cézanne, Gauguin'i seviyor. Her köşede bir tablo... Kütüphane, kitaplar... Salon zevkle döşenmiş. Diskoteği zengin. Prokofievler, Sostakoviçler...

Geçen gün uğramıştım. Bir sevindi, bir sevindi... Kocası hastaya gitmiş. «Şimdi gelir» dedi. Oturduk. Gözlerinin içi gülüyordu. Kimbilir, belki canı sıkılyordu. Çoktandır görmemiştim onu. Viski getirdi. Eskiden sevmezdi. Birlikte içtik. «Ohh ne iyi ettin diyordu. Bayağı özlemişim, göreceğim gelmiş seni. Ankara işte böyle. Sıkıcı bir yer. Alışamadım gitti. Bazen operaya, tiyatroya gidiyoruz. Günlerim hep evde burada geçiyor.» Sonra daha bir üzgün, «Mehmet zaten sevmez. İşi çok.» diye yakındı.

Kocası profesördü. Tanınmış bir doktordu. Düğünleri Hilton'da olmuştu. Anısıyordum o günleri. Bir arkadaş gurubu, hep birlikte gitmiştik. Selma güzel, alımlı, cici bir kız ... Bana, «Hoş geldin» demişti. Bakışları gene ilk günkü gibi içten ve duygulu. Ama, çocuksu bir gurur içinde... Kızarmıştım. Kimbilir, belki de seviyordum onu. Hoşuma gidiyordu. Kaçtı hemen yanımdan. Hep böyle yapardı. Akademinin o ilk yıllarındaki çocuksu güzelliği, çocuksu çekingenliği ve çocuksu anlaşılmazlığına bağlanmıştım. Bu değişmiyordu. Halâ bu duyguların içindeydim. Kendisi de bilirdi bunu. Arkadaşlığımızdan, dostluğumuzdan ayrı bir zevk alırdı. Ben ona, «Yaban kedisi» derdim. Gülerdi. Günlerce yanımdan ayrılmazdı. Anlatırdı her şeyini bana. Dertleşirdik. Ama bir an gelir, o doğulu dişiliğin yalınçlığında, bayağı bir kız olup çıkardı! Oysaki sağlam bir kültürü vardı. Fransız Kız Lisesini bitirmişti. İyi dil bilirdi. Resimden, müzikten anlardı, edebiyatı severdi. Zaten bu ortak yanlarla bağlanmıştık birbirimize. Bir gün Moda'daki evlerinde bana, L. W. Beethoven'in «Clair de Lun» sonatını çalmıştı. Sonra yağlı boya resim denemelerini göstermişti. Ama, tüm bu uğraşılarına karşın yapayalnızdı. İçinde bir boşluk vardı. «İnsanlar diyordu. Hiç de göründükleri gibi değil! Bazen başımı alıp bir yerlere gitmek istiyorum. Ama ne nereye? Hem gitsek, gidebilsek bile, bu duyular, bu çenberler bizi bırakır mı?» Ona, boş ver diyordum. Yaşantımızın mutluluğu biraz da mutsuz oluşumuzdan.» Bu sözümü severdi. Sık sık tekrarlardı. Beni sevdi mi bilmem? Ona iyi bir arkadaş olmuştum. Güvenirdi bana. Birlikte öğrenci toplantılarına, tiyatroya, sinemaya giderdik. Hemen hemen başka bir dostu yoktu. Hele kız arkadaşlarını hiç sevmezdi. Onları bayağı, çirkin, dedikoducu bulurdu. Kaçardı hepsinden. Severdim bu yanlarını, bağlanırdım ona. Hoşlanırdı bundan. O kez vada saatlerin nasıl geçtiğini anlamazdık. Ama, bir an gelir, tüm insanlığını, içtenliğini, yalnızlığını, dişiliği alıp götürürdü! Şüphesiz duyularımdan hoşlanırdı. Karşısında hiç bir şeyimi saklıyamazdım. Gerçi bu zayıflığımdan bir gurur kazanırdı ama, karşılığında çok şeyler yitirirdi. Nihayet bir dişiydi. Tüm inceliğine, anlayışına, kültürüne karşın bu toplumun yetiştirdiği koskocaman bir dişi. İşte çenberler burada baskın çıkıyordu. Onlardan kurtulamıyordu. O zaman, eşit koşullar, eşit ilişkiler sadece düşünlerde... Karşısında bu düzenin her şeyi bir erkek olup çıkıyordum. Nazlanıyordu. Beğenilmesi ona ayrı bir üstünlük veriyordu. Kısaca kadınlaşıyordu. Doğunun esir pazarlarındaki bir kadınlaşma... O kez yaban kedisinden soğuyordum. Günlerce aramıyordum. Arayamıyordum. Sonra nasıl oluyor bilmem, yeniden arkadaşlığımızı, dostluğumuzu kuruyorduk. Ama, ben nasıl düşünürsem düşüneyim, o kendisini bu toplumda pahalı satmasını bildi. Tüm inceliği, duyarlığı, insanlığı, her şeyine karşın pahalı bir kocaya gitmesini becerdi. Bu bir akıntıydı. Ve gelenekler, alışkanlıklar kuvvetliydi. Onu Hilton'da gördüğüm gece, öylesine yakınlığımıza karşın, öylesine ne bir uzaklık, bu toplumda kadın erkek ilişkilerinin bir sonucuydu.

Sonra kocası geldi. Onu düğün gecesinden beri yakından hiç görmemiştim. Basbayağı bir adamdı. Kocaman kafalı, gözlüklü, göbekli bir şey. Az konuşuyordu. Çok düşünüyordu. Ilginç bir yanı yoktu. Sıkıldım o havada. Kaçmak istedim. Beceremedim. Aramızda buz gibi bir soğukluk vardı. Karşımda kaya gibi duruyordu. O kez Selma'ya acımak geldi içimden. Bu adamla ne yapıyor, nasıl taşıyordu acaba? Bir an bakıştık onunla. Sanki düşüncelerini anlamış gibi gözlerini çevirdi. Kocasının yanında ayakta duruyordu. Güzeldi gene. Akademi günlerini anısıdım. Bazen oturur saatlerce insanları eleştirirdik. Keskin bir görüşü vardı. Kimseyi beğenmezdi. Belki de bu beğenisizlik onu bu adamın kucağına atmıştı. Pahalıya gitmek istemişti. Ve şimdi bir süs olmuştu. Bu evin süsü. Profesör onu da almıştı. Gurur duyuyordu şüphesiz. Pahalı bir yemek odası takımı gibi üzerinde ıtırıyordu. Birlikte yemek yedik. Hep, «Selmacığım» diyordu. Bakışlarında bır rahatlık vardı. Tedirginliğimizi anlamıyordu. Bir aralık ona, Cézanne'ın karşımızdaki peysajını gösterrek, «La Route du Chateau Noir» dedim. Gülerek, «Ben anlamam dedi. Bunlar hep Selmanın işleri...» Dümdüz bir adamdı. Ama karısının uğraşılarına karışmıyordu. Kişiliği yoktu. Sade ce bir doktordu işte. Ünlü bir doktor. Iyi para kazanıyordu. Iyi yaşıyordu. Akşamları yorulunca polis romanları okurmuş. Ama Selma bu kitapları kitaplığın en alt gözündeki kapalı bir çekmeceye tıkmış. Şöyle bir bakıyorum: James Bond'lar, Agatha Christie'ler... Başım dönüyor, hayret ediyordum. Demek burada iki ayrı dünya yaşıyordu! Zıt koşullarda, zıt bir düzeyde iki ayrı dünya- Ama biri mutlu, biri mutsuz. Biri her şeyi elde etmiş, öteki hiç bir şeyi. Ve sadece birisinin gururu, güzelliği, toplumun gelenekleri içinde bu değerleşme ile yerine oturmuş. Bir alış veriş olmuş! Bir mal satılmış! Köylerdeki Fadik kız ile Selma arasında bu bakım dan fark yoktu. Üstelik Fadik kız daha bir mutlu idi. Çünkü düşünmüyordu. Çünkü öyle görmüş, gelenekleri içinde başka bir dünya yaşamamıştı. Efendisi her şeyydi onun. Ona hürmet ediyordu. Ama Selma başka koşullarda... Tedirgindi. Kendisini kocasının beğenisi için de boşlukta hissediyordu. Satın alınmıştı ama özgürdü. Profesörü etkisi altına almış, kişiliğini kabul ettirmişti. Fakat bu üstünlüğün içinde yaşamak zordu. İşte onu beceremiyordu Selma. Bana, «Bayağı özlemişim seni» derken anlamıştım bunu. Konuşmak istiyordu. Dertleşmek istiyordu. Ama bu bilinçli bir iç döküş olacaktı. Bakışlarında pişmanlık yoktu. Belki serbest kalsa, yeniden ayni koşullarda, ayni noktaya tırmanacaktı. Bu onun elinde değildi. Sürükleniyordu. Toplum rüzgârlarında, düşüncelerinden ayrı bir ortamda, istediğini değil, istediklerini bulmaya gidiyordu. Bu düzende bunun başka yolu yoktu. Belki bana bunları anlatacaktı ama, dinlemek istemedim. Doktor gelene dek viskilerimizi içip havadan sudan konuşmak daha bir hoşuma gitti. Önemli olan baraj sularının azgınlığı idi. Boğulmamızın nedenini biliyorduk. Öyleyse niçin konuşacaktık?

Yemekte Selma güzel bir pasta tarifi yaptı ve doktor zevkle dinledi. Ben de dinledim. Sokağa çıkınca, ağzımda bu pastaların tadı, evlenmeyi düşündüm.

Yine Memet

Görüyor, düşünüyor ve uyanıyor
Kondunun Memet'i.
Bırakıp karamsarlığı
Elinde ANAYASASI
Bakıyor ileri
Gözleri delercesine tüm karanlığı.
Korkuyor gölgeler.
Kendilerinden emin.
Konuşuyor Memet'ler;
«Bu güneş sizin mi?
Hep sizi mi aydınlatacak?
Bunca insan ölene dek
Karanlıkta mı kalacak?
Asırlarca ezildik.
Sanki biz insan değildik.
Artık uyandık
Yeni bir güneş istiyoruz!»
Korkuyor gölgeler
Güneşlerinin batacağından...
... Ve Memet'ler çoğalıyorlar.
Şimdi elele bağırıyorlar
Bilinçli ve kızgın;
«Yalnız sizi aydınlatan
Bu güneş batacak
Hepimizin olan
Bir güneş doğacak yarın.»

Atilâ YÜCELAL

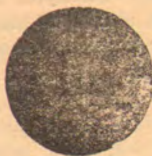

ELLER

Eller biliyorum, eller
Nazik eller,
Elmas taşlı, süslü eller,
Satılmış eller...

Eller biliyorum, eller
Büyük eller
Kalın ve nasırlı eller ,
Bel tutan, kazma sallayan
Sıkılmış eller...

Mehmet ALTAN

Halk Âşığı İhsanî ile konuştuk...

Ayhan Yelkiner

«BU GERÇEK HALK ÂŞIĞINA VEDA EDİP AYRILIRKEN, HALKIN OZANI, İŞÇİSİ, KÖYLÜSÜ, IRGATI VE KISACASI KENDİ GÜCÜ İLE ARTIK HAKLARININ SAVAŞINA GİRDİĞİNİ DÜŞÜNÜYORDUK...»

Kapıda sazı ile bizi karşılayan dost insan, iyi insan, yiğit insan İhsani'ye «Senin evi biz de sorduk.» Deyince maksadımızı anlayıp kahkahayı basıverdi.. «O sözlerim», dedi «Dostlar için değil... Halkı bize karşı kuranlar için, kötü kişiler için, sömürücüler için...»

İhsanî, evini soran, onu sözüm ona takib altında bulundurup efendilerine yaranmak isteyen bu kişilere, son yazdığı bir nefis şiirinde şöyle sövüyordu:

Âşık İhsanî halkının arasında.
«Geliyoruz, geleceğiz, yakındır.»

Biri bizim evi sormuş
Sormayanın avradını...
Halkı bize karşı kurmuş
Kurmayanın avradını...

İhsanî nin Küçük Çekmece'deki evi halk motifleri ve kilimlerin renk çümbüşü ile bir bahçe kadar ferah ve iç açıcı... Aydınlık bir oda. Ama ne büyük bir çelik masası, koltukları, kanepesi, ne de çini sobası, frijideri var... Her taraf Anadoluyu, Anadolunun havasını yansıtan eşyalarla dolu... İnsan, ister istemez onun gür sesli mısralarını hatırlıyor burada:

«Güney kuzey, Trakya, Şark
Güldür güldür işleyen çark
Hırsından çatlayan toprak
Bizim, bizim hepsi bizim...»

Sonra, İhsani'nin aydınlık, geniş konuk odasında; üzeri renkli, işlemeli kilimler serili peykesinde yanyana oturup sohbet ediyoruz.

Önce, son yayınladığı «Bakalım Hele» adlı kitabından söz açacak oluyorum. Bununla siyasi hicivcilige yönelmiş olup olmadığını öğrenmek istiyorum... Maksadımı anlayıp: «— Kitaplarımın herhangi bir siyasi yönü yoktur.» diyor ve ilâve ediyor:

«— Yargılanmam sırasında söylediğim gibi, ben halkın parasız ve gönüllü avukatıyım. Yazdıklarım ve söylediklerim memleketimin mutluluğu, refahı içindir.»

Bugünlerin uzak olmadığını da belirten halk ozanı İhsanî, Yazacağım adlı kitabında bunu ne güzel ifade ediyor:

«Korkuyorlar, korkacaklar, korksunlar
Geliyoruz, geleceğiz, yakındır,
Kim nerede ne işliyor hepsini
Biliyoruz, bileceğiz yakındır...»

İhsani'ye, «— Kitaplarınızdan kazanabiliyormusunuz?» Diye soruyorum:

«— Hayır, kıtı kıtına yaşayacak kadar...» cevabını veriyor...

«— Peki başka bir işte çalışsanız, meselâ daha kazançlı, kolay yaşanılan işlerde...»

«— Niçin sultanım? Niçin başka bir işte çalışayım...» Diyor ve ilâve ediyor:

«— Dünyanın en zor, en keyifli, bir insanı en mutlu kılan çabasını bırakıp ta, herkesin yapabileceği bir işi ne diye arıyayım... Benden, benim gibi olanlardan bunu nasıl istiyebilirsiniz...»

«— Kazancınız az da...»

«— Olabilir, bu benim, suçum değil..»

Daha sonra oturup ünlü halk ozanıyla çeşitli konulardan söz ettik. İzmirde uğradığı saldırıdan, toplumun bozuk düzeninden konuştuk...

İhsanî, azimli ve ümitliydi... «Halkın kurtuluşunun bilinçlenmesine bağlı olduğunu» söylüyordu...

Bu gerçek halk aşığına veda edip ayrılırken, halkın, ozanıyla, işçisi, köylüsü, ırgatı ve kısacası kendi gücü ile artık haklarının savaşına girdiğini düşünüyor ve bundan duygulanıyorduk...

İhsani'nin «KAVGA» sındaki güçlü satırları tekrar duyar gibi oluyordum:

Al kardaşım, al eline gürzünü
Vur, zalimin zulmüne, vur be vur.
Kendi rahatını, kendi elinle
Zor değil be, kendin için kur be kur...»

Bir Ozanın Direnişi

Kâni ŞENGÜL

Çağımızın ünlü halk ozanı İhsani yeni bir kitapçık daha çıkardı: Bakalım hele... Fiyatı, tüm toplumcu yazarların aksine, hitap edilen halka okutabilmek için «100 kuruş yeter... «YAZACAĞIM» ın kopardığı yaygara bilindiği gibi ozanın tutuklanmasına yol açmıştı. Savcının suçlu arama telâşı Yargıtay I. Ceza Dairesi'nin beraatı onama kararında yeni bir biçimsizliğe dönüşüyordu.

«Sen ey savcı Anayasa ilerde
Onu geri itemezsin itemez
Suçluları bırakıpta, suçsuzu
Zindanlarda tutamazsın tutamaz»

Gerçekten, komprador düzeni kurarak halkı ezen, Anayasanın en ileri hükümlerini bir kıyıya itip onu rafa kaldıran, «Sosyal adaleti» 4000 TL. ya satan, 35 milyon metrekarelik vatan toprağını pis Amerikan askerlerine peşkeş çeken, devlet parası ile fert zengin eden, yabancı petrol tröstlerine kucak açıp ulusal pet rolü sömürten,... suçlular grubu elini kolunu sallaya sallaya iğrençlik örneği verirken bir takım «düşünen kafalarda» suçlu aramak boşuna olacaktı. İlk kez, düşünce soyut bir kavram.. Eylemle pekiştirilmeyen salt soyut düşüncede suç aramak çağımız adına utanç verici bir girişimdir. Anayasa'mızın düşünce özgürlüğünü düzenleyen 20. maddesinin ışığı altında kavram olarak her ne şekilde olursa olsun düşünce de suç unsurundan söz edilemez. İşte Anayasa'ya karşın, çağımızın oldukça ilerlemiş düşünce özgürlüğüne karşın, Türkiye'de salt «düşünce» lerinden dolayı çile dolduran yurttaşlarımız var. Bu, tek kelime ile korkunçtur, iğrençtir.. Yazar yazdığından, kafa düşündüğünden suçlu olamaz. Eğer olabiliyorsa ya da düşünceyi yasaklıyan bir eylem varsa orada bir takım büyük çıkar oyunları, maskeleme zavallılıkları var demektir.

Türkiye'de bu oyunlara, kompradorun dolarlı ve biraz da yaldızlı oyunlarına kamunun, ezilmişin, halkın savunucusu durumunda olan savcıların alet olmamaları gerekir. Olmamaları gerekir ki, tarih onları suçlu saymasın, görevlerini yapmamış insanlar gözü ile bakmasın.. Şu halde savcı bir halk ozanının peşine düşmemelidir. Çünkü bir halk ozanının peşinde bütün bir halk vardır. Halk ozanı, halkı politikacılar, komprador uşakları gibi uyutmaz; halkı uyandırıp bilinçlendirir. Halkı düşmanlara karşı uyarır. Ve halk da bir ozanın sokak politikacısına benzemediğini gayet iyi bilir. Bilir de halk ozanını sokak politikacısına yeğler. Onun için halk ozanı hiç bir zaman yalnız kalmaz. Kitleler, sömürülen halk yığınları seller gibi ardındadır. Ola ki savcılar bu gerçeği bilmeden ozanları izleyip te onlara karışmasın!..

Sevimli ve o denli de ünlü halk ozanı İhsanî, tüm adaletsizliklere karşı direnişine dipdiri, sapsağlam devam ediyor.. İki satırın ürkütücü gücünden dökülüp saçılarak «nah komünizim propagandası» diye ozanın ardına düşmek, halkın biricik sönmez «mum» unu toplatmak o'nun halkına karşı duyduğu tanımlanmaz aşkı kösteklemeye yetmez. Karşıt olarak bu aşkı körükler, alevlendirir, tutuşturur. Şaşmaz kural budur. Hep birlikte bakalım kelepçeli ellerden dökülen dizelere:

«Yeter bunca uyumamız
Kalkalım bakalım hele
Kara gündür çıramızı
Yakalım bakalım hele..
Selâm edelim canlara
Bölüşelim her yanlara
Ha diyelim meydanlara
Çıkalım bakalım hele»

Ve özgürlük bayrağına hepimizden, tüm horlanan, sömürülen, ezilen, tepilen, itilen, atılan, satılan, yıkılan halk yığınlarından, emekçi yığınlarından yüzlerce, milyonlarca selâm:

«Kıralım bilek bağını
Yıkalım zulüm çağını
Gerçek günün bayrağını
Çekelim bakalım hele..»

(Sayfayı çeviriniz)

«Eşitsizlik zincirini kıranadek yazaca ğım» diyen İhsani Öncü Kitabevinde bir kitabını imzalıyor.

BİR OZANIN DİRENİŞİ

(15. sayfadan devam)

O kendine özgü sıyah öncülük sakalların yerinde şimdi salt pos bı yıklar var, yüreklilik tımsali.. Yüreklilik dizelerde daha bir canlılığa daha bir eyleme, daha bir önderliğe kavuşuyor. Hapishanenin demir par maklıkları arkasında, kompradorun sıkılmış dişlerine sıkılmış yumruğu ile karşılık veriyor. Sıkılmış yumru ğun kâğıt parçacıklarındaki izlerine bakalım: Yaman bir kavga, özlenen bir kavga:

«Al kardaşım, al eline gürzünü
Vur zalimin zulmüne, vur vur be vur
Kendi rahatını kendi elinle
Zor değil be; kendin için kur be kur»

Ve âşığı olduğu halka, dost kılığındaki it sürülerini işaret ederek onları domuzlar gibi sürmesini öğütledikten sonra;

«İşin mi var, damın mı var, hani nen,
Atılan sen, satılan sen, evet sen
Asker senden, vergi senden, oy senden
Senden olmayandan hesap sor be sor.
Emeğin çok dermanın yok, günün dar
Oturup durmak mı? daha ne kadar
Boğazını sıkan hain bir el var
Demirden de olsa onu kır be kır.
Yeter be, her gelen seni taşladı
Atılan taş kemiğine işledi
Uyan artık senin kavgan başladı
Yapış bir ucundan şuna gir be gir»

Girecek tabii bu kavgaya halk.. Çünkü bu kavga halkın kavgası; onun yaşama, ayakta durma, var olma kavgası; kavgaların en şenlisi kavgaların en mutlusu, en kutsalı en erdemlisi..

Kavga etmeyip te ne yapsın halk? Yetmedi mi sokak sokak sürünmek? Yetmedi mi açlık, sömürülmek? Yetmedi mi ezilmek, horlanmak, kovulmak, döğülmek, söğülmek yetmedi mi? Artık güçlü ve bilinçli bir hamle ile doğrulmak zamanıdır.. Ezilmenin sonu, sömürülmenin sonu, komprador düzeninin sonu gelmelidir..

Güçlü ozan İhsani.. Etkin ozan Uyuyan kitlelere avazınca gür sesini duyurabiliyor.. Ekonomi dünyasının sanatı budur.. Bu dünyanın ağa komprador işbirlikçi düzenine üretici- emekçi özgürlüğünü dikebilmektir sanat.. Burjuvanın dolçevita'sına sahte meltem olmak sanat değildir artık.. Çağımızın sanat kaynağı büyük sanayi alanları ile ağaların gazabına uğramış Anadolu topraklarıdır.

Hep birlikte sahip çıkalım şu topraklara. Şu upuzun, geniş, engin topraklar bizim. Şu Amerikan yüz karalarının, maskaralarının tepindikleri topraklar bizim. Şu 35 milyon metre karelik topraklar bizim.. Bu yurt bizim, bu vatan bizim.. Gelin öyleyse hep beraber.. Günün ışıması anlam kazandırsın yaşantılarımıza... Güneş her zaman salt başına yükselmesin.. Gelin hep beraber halkın uyanmış ozanına. Ozanın türküsüne gelin.. Koro halinde hep raber:

«Vatansızlar kalkmış vatan almaya
Ak üstüne kara leke çalmaya
Vatan, şu dünyada vatan kalmaya
Bir seher vaktinde bizi bekliyor.»

ZAM

Kör olası, rahat yüzü beklerken
Karşımıza çıka çıka zam geldi
Yavrusu alınmış canavar gibi
Üstümüze çöke çöke zam geldi.

Bakın şu feleğe ne etti bize
Yüzümüz kalmadı karıya, kıza
Yürekte açılan her yaramıza
Bir avuç tuz eke eke zam geldi.

Yol bilen bilmeyen yürüdü önde
Bitip tükenmiyen şu kara günde
Ekmeğin, şekerin, gazın önünde
Boynumuzu büke büke zam geldi.

Çarşı, pazar ataş pahası her yan
Yırtık cebimizde boş gezer cüzdan
Ete, süte hasret boğazımızdan
Kırmızı kan döke döke zam geldi.

Kulakta patlayan ince zar gibi
Çıplak ayaklara düşen kar gibi.
Kamçılı, çizmeli ağalar gibi
Canımızı yaka yaka zam geldi.

Önüne geçilmez oldu talanın
Haddi hesabı yok yalan dolanın
Her gün sırtımızdan zengin olanın
Ceplerine aka aka zam geldi...

Âşık İhsanî